

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 22. jul 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija
odluke po prigovorima odbrane protiv optužnice**

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Branilac Hašima Tačija
Gregori Kiho

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

Odbrana Kadrija Veseljija:
Ben Emerson

Odbrana Redžepa Seljimija:
Dejvid Jang

Odbrana Jakupa Krasnićija:
Venkatešvari Alagenda

SADRŽAJ

I.	ISTORIJAT POSTUPKA	2
II.	TVRDNJE STRANA U POSTUPKU	5
A.	Prigovori Veseljijeve odbrane	5
B.	Prigovori Tačijeve, Seljimijeve i Krasnićijeve odbrane	6
III.	MERODAVNO PRAVO	7
A.	Preliminarni podnesci	7
B.	Pravni izvori i pravila tumačenja	8
C.	Optužnica	9
IV.	DISKUSIJA.....	9
A.	Opšti kriterijumi koji se primenjuju na formu potvrđene optužnice	9
B.	Prigovori na odluku o potvrđivanju optužnice i primenjivost odredbi ZKPK na formu optužnice	17
C.	Optužba za UZP	24
D.	Optužba za pomaganje	45
E.	Optužba o odgovornosti pretpostavljenog	47
F.	Prigovori na optužbe o konkretnim krivičnim delima.....	53
G.	Zaključak	76
H.	Produženje roka za traženje odobrenja za ulaganje žalbe	77
V.	DISPOZITIV	78

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 39(1) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 9(5)(a) i 97(1)(b) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 24. aprila 2020, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) podnelo je na potvrđivanje strogo poverljivu i *ex parte* optužnicu protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu: g. Tači, g. Veselji, g. Seljimi, g. Krasnići, zajedno: optuženi), zajedno s dokaznim materijalom kojim se potkrepljuju činjenične tvrdnje i detaljnim prikazom veze između svakog elementa dokaza i svakog pojedinačnog navoda u optužnici.²

2. Dana 2. jula 2020, sudija za prethodni postupak naložio je tužilaštvu da podnese revidiranu optužnicu sa detaljnim opisom činjenica, u kome će konkretnije izložiti činjenične tvrdnje u odnosu na svako krivično delo.³

3. Dana 24. jula 2020, tužilaštvo je podnelo revidiranu optužnicu na potvrđivanje (u daljem tekstu: revidirana optužnica).⁴

---

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka o određivanju sudije za prethodni postupak*, 23. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, F00002, specijalizovani tužilac, *Zahtev za potvrđivanje optužnice*, 24. april 2020, strogo poverljivo i *ex parte*, s prilogima 1-3, strogo poverljivo i *ex parte*. Javna redigovana verzija samog podneska i priloga 1 zavedena je 18. novembar 2020, F00002/RED i F00002/RED/A01.

³ KSC-BC-4-06, F00010, sudija za prethodni postupak, *Nalog specijalizovanom tužiocu na osnovu pravila 86(4) Pravilnika* (u daljem tekstu: nalog shodno pravilu 86(4)), 2. jul 2020, strogo poverljivo i *ex parte*.

⁴ KSC-BC-2020-06, F00011, specijalizovani tužilac, *Zahtev za potvrđivanje revidirane optužnice*, 24. jul 2020, poverljivo, s prilogom 1, strogo poverljivo i *ex parte*. Javna redigovana verzija samog podneska i priloga 1 zavedena je 18. novembra 2020, F00011/RED i F00011/RED/A01.

4. Dana 26. oktobra 2020, sudija za prethodni postupak potvrdio je revidiranu optužnicu (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice).⁵

5. Dana 30. oktobra 2020, tužilaštvo je tu optužnicu podnelo kao potvrđenu (u daljem tekstu: potvrđena optužnica),⁶ u redigovanom obliku, shodno ovlašćenju sudije za prethodni postupak.⁷

6. Dana 12. marta 2021, odbrana g. Tačija (u daljem tekstu: Tačijeva odbrana) podnela je preliminarni podnesak shodno pravilu 97(1)(b) Pravilnika, o nedostacima u formi optužnice (u daljem tekstu: Tačijev preliminarni podnesak).⁸

7. Dana 15. marta 2021, odbrana g. Veseljija (u daljem tekstu: Veseljijeva odbrana),⁹ g. Seljimija (u daljem tekstu: Seljimijeva odbrana)¹⁰ i g. Krasnićija (u daljem tekstu: Krasnićijeva odbrana)¹¹ dostavile su svoje preliminarne podneske kojima ulažu prigovor protiv potvrđene optužnice (u daljem tekstu: Veseljijev preliminarni podnesak, Seljimijev preliminarni podnesak, odnosno Krasnićijev preliminarni podnesak).

---

⁵ KSC-BC-2020-06, F00026/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija*, 26. oktobar 2020, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 30. novembra 2020, F000026/RED.

⁶ KSC-BC-2020-06, F00010, specijalizovani tužilac, *Podnesak o podnošenju potvrđene optužnice i povezani zahtevi*, 30. oktobar 2020, poverljivo, s prilogom 1, strogo poverljivo i *ex parte*, i priložima 2 i 3, poverljivo. Dodatno ispravljena potvrđena optužnica, sa ispravkama određenih administrativnih grešaka, podneta je 4. novembra 2020, kao strogo poverljiva i *ex parte* (F00045/A01), poverljiva redigovana (F00045/A02) i javna redigovana (F00045/A03). Manje redigovana verzija dokumenta F00045/A02 podneta je 11. decembra 2021, F00134, poverljivo.

⁷ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 521(c)-(d).

⁸ KSC-BC-2020-06, F00215, Tačijeva odbrana, *Prigovor na optužnicu protiv g. Hašima Tačija*, 12. mart 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00215/RED.

⁹ KSC-BC-2020-06, F00225, Veseljijeva odbrana, *Preliminarni podnesak odbrane Kadrija Veseljija kojim se ulaže prigovor protiv optužnice*, 15. mart 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 18. marta 2021, F00225/RED2.

¹⁰ KSC-BC-2020-06, F00222, Seljimijeva odbrana, *Prigovor Seljimijeve odbrane protiv optužnice*, 15. mart 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 11. maja 2021, F00222/RED.

¹¹ KSC-BC-2020-06, F00221, Krasnićijeva odbrana, *Preliminarni podnesak Krasnićijeve odbrane kojim se ulaže prigovor protiv optužnice*, 15. mart 2021, javno.

8. Dana 25. marta 2021, Tačijeva odbrana podnela je odgovor na preliminarne podneske odbrane ostale trojice optuženih u kojem se priključuje onim njihovim argumentima koji se ne kose sa stavom, odnosno koji ne prejudiciraju stav iznet u Tačijevom preliminarnom podnesku.¹²

9. Dana 23. aprila 2021, u roku koji je odredio sudija za prethodni postupak,¹³ tužilaštvo je podnelo: (i) objedinjeni odgovor na preliminarne podneske Tačijeve odbrane, Seljimijeve odbrane i Krasnićijeve odbrane (u daljem tekstu: objedinjeni odgovor tužilaštva);¹⁴ i (ii) odgovor na preliminarni podnesak Veseljijeve odbrane (u daljem tekstu: dodatni odgovor tužilaštva).¹⁵

10. Dana 14. i 17. maja 2021, u roku koji je odredio sudija za prethodni postupak,¹⁶ Tačijeva odbrana,¹⁷ Seljimijeva odbrana¹⁸ i Krasnićijeva odbrana¹⁹ podnele su repliku na objedinjeni odgovor tužilaštva, a Veseljijeva odbrana repliku na dodatni odgovor tužilaštva.²⁰⁻

---

¹² KSC-BC-2020-06, F00238, Tačijeva odbrana, *Odgovor Tačijeve odbrane na preliminarne podneske Veseljijeve, Seljimijeve i Krasnićijeve odbrane*, 25. mart 2021, javno.

¹³ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja, 24. mart 2021. (u daljem tekstu: transkript od 24. marta 2021.), javno, str. 391, redovi 11-18.

¹⁴ KSC-BC-2020-06, F00258, specijalizovani tužilac, *Objedinjeni odgovor tužilaštva na preliminarne podneske kojima Tači, Seljimi i Krasnići ulažu prigovor protiv optužnice*, 23. april 2021, javno.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, F00261, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na preliminarni podnesak kojim Veselji ulaže prigovor protiv optužnice*, 23. april 2021, javno.

¹⁶ Transkript od 24. marta 2021, str. 391, redovi 11-18; KSC-BC-2020-06, F00296, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu Veseljijeve odbrane za izmenu roka*, 14. maj 2021, javno.

¹⁷ KSC-BC-2020-06, F00303, Tačijeva odbrana, *Replika Tačijeve odbrane na "Objedinjeni odgovor na preliminarne podneske kojima Tači, Seljimi i Krasnići ulažu prigovor protiv optužnice"* (u daljem tekstu: Tačijeva replika), 14. maj 2021, javno.

¹⁸ KSC-BC-2020-06, F00297, Seljimijeva odbrana, *Replika Seljimijeve odbrane na odgovor tužilaštva na prigovore odbrane protiv optužnice* (u daljem tekstu: Seljimijeva replika), 14. maj 2021, javno.

¹⁹ KSC-BC-2020-06, F00298, Krasnićijeva odbrana, *Replika Krasnićijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na preliminarne podneske kojima Tači, Seljimi i Krasnići ulažu prigovor protiv optužnice* (u daljem tekstu: Krasnićijeva replika), 14. maj 2021, javno.

²⁰ KSC-BC-2020-06, F00309, Veseljijeva odbrana, *Replika Veseljijeve odbrane na odgovor tužilaštva na preliminarni podnesak kojim se ulaže prigovor protiv optužnice* (u daljem tekstu: Veseljijeva replika), 17. maj 2021, javno.

11. Dana 19. maja i 24. juna 2021, sudija za prethodni postupak izmenio je rok za donošenje odluke po preliminarnim podnescima u ovom predmetu i najavio da će odluka po njima biti doneta u četvrtak, 22. jula 2021.²¹

II. TVRDNJE STRANA U POSTUPKU

A. PRIGOVORI VESELJIJEVE ODBRANE

12. Veseljijeva odbrana tvrdi da je sudija za prethodni postupak napravio grešku u utvrđivanju činjeničnog stanja i u primeni prava prilikom odlučivanja o kontekstualnim obeležjima ratnih zločina²² i da je doneo pogrešne zaključke o geografskim okvirima potvrđene optužnice.²³ Ona stoga traži da sudija za prethodni postupak preispita svoje zaključke iz odluke o potvrđivanju optužnice i da tužilaštvu naloži sledeće: (i) da iz potvrđene optužnice izbriše navode o ratnim zločinima za koje se tvrdi da su počinjeni pre sredine 1999. ili posle 10. juna 1999 ; i (ii) da iz potvrđene optužnice izbriše navode o ratnim zločinima za koje se tvrdi da su počinjeni u Albaniji.²⁴

13. Tužilaštvo u odgovoru navodi da u Veseljijevom preliminarnom podnesku nije iznet nijedan nedostatak potvrđene optužnice shodno pravilu 97(1)(b) Pravilnika i da se podnesak mora odbaciti bez razmatranja jer je izvan granica dopuštenosti preliminarnih podnesaka propisanih istim pravilom.²⁵

---

²¹ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja, 19. maj 2021, javno, str. 451, redovi 15-17; F00370, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu tužilaštva za produženje roka za dostavljanje obaveštenja shodno pravilu 102(3)*, 24. jun 2020, javno, stavovi 15, 16(f).

²² Veseljijev preliminarni podnesak, stavovi 4-74.

²³ Veseljijev preliminarni podnesak, stavovi 75-87.

²⁴ Veseljijev preliminarni podnesak, stav 88(b)-(d).

²⁵ Dodatni odgovor tužilaštva, stavovi 1-5, 7-8, i reference u njima.

14. Veseljijeva odbrana u replici kaže da tužilaštvo u dodatnom podnesku pokušava da prikrije svoju nesposobnost da odgovori na izneta materijalno-pravna pitanja i da neprimereno suzi obim primene pravila 97(1)(b) Pravilnika i člana 39(1) Zakona.²⁶

B. PRIGOVORI TAČIJEVE, SELJIMIJEVE I KRASNIĆIJEVE ODBRANE

15. Tačijeva odbrana tvrdi da se nedostaci potvrđene optužnice sastoje u tome što nije konkretna i što sadrži značajne greške u iznetim tvrdnjama.²⁷ Tačijeva odbrana traži da se tužilaštvu naloži sledeće: (i) da preciznije opiše postupke koje pripisuje g. Tačiju, a da mu se u protivnom naloži da smanji broj ili obim optužbi, ili da ih izbriše; i (ii) da izbriše optužbe koje imaju druge nedostatke.²⁸

16. Seljimijeva odbrana tvrdi da se nedostatak potvrđene optužnice sastoji u tome što nije dovoljno precizna kad je reč o pravno relevantnim činjenicama relevantnim za tezu protiv g. Seljimija.²⁹ Pored toga, Seljimijeva odbrana prihvata i podržava prigovore Tačijeve odbrane na optužbe za konkretna krivična dela u potvrđenoj optužnici.³⁰ Seljimijeva odbrana traži da se tužilaštvu naloži da potvrđenu optužnicu izmeni shodno prigovorima iz preliminarnog podneska, to jest, da precizira navode protiv g. Seljimija.³¹

17. Krasnićijeva odbrana iznosi prigovore o sledećem: (i) iznetim tvrdnjama o (izvesnim obeležjima) udruženog zločinačkog poduhvata (u daljem tekstu: UZP) i komandnoj odgovornosti; (ii) propustu da se precizno definišu konkretne radnje ili postupke koje je g. Krasnićić lično preduzeo, odnosno nije preduzeo, a koji predstavlja osnov za vidove odgovornosti prema kojima se tereti; (iii) iznetim tvrdnjama o

---

²⁶ Veseljijeva replika, stavovi 1–2, 14–15.

²⁷ Tačijev preliminarni podnesak, stav 1.

²⁸ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 1, 63.

²⁹ Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 1, 78.

³⁰ Seljimijev preliminarni podnesak, stav 28.

³¹ Seljimijev preliminarni podnesak, stav 79(b).

progonu i prisilnim nestancima; i (iv) korišćenju neodređenih termina kao što su "including /uključujući/" ili "about /približno/" u celoj optužnici.³² U meri u kojoj se oni ne kose s njenim preliminarnim podneskom, Krasnićijeva odbrana se slaže i pridružuje se prigovorima protiv potvrđene optužnice koje su ostala trojica optuženih iznela u svojim preliminarnim podnescima.³³ Krasnićijeva odbrana traži da se tužilaštvu naloži da izmeni potvrđenu optužnicu shodno njenim prigovorima.³⁴

18. Tužilaštvo u odgovoru navodi da Tači, Seljimi i Krasnici u svojim preliminarnim podnescima nisu izneli nijedan nedostatak potvrđene optužnice i da ih stoga treba odbaciti.³⁵ Tužilaštvo tvrdi da, u skladu sa članom 38(4) Zakona i pravilom 86(3) Pravilnika, potvrđena optužnica sadrži sažet opis činjeničnog stanja na kojem se temelji njegova teza, kao i krivičnih dela i vidova krivične odgovornosti po kojima se optuženi terete.³⁶

19. U replici, Tačijeva odbrana reaguje na tri pitanja koja proističu iz objedinjenog odgovora tužilaštva,³⁷ Seljimijeva odbrana na šest,³⁸ a Krasnićijeva na četiri.³⁹

III. MERODAVNO PRAVO

A. PRELIMINARNI PODNESCI

20. Shodno članu 39(1) Zakona, sudija za prethodni postupak je nadležan da odlučuje po preliminarnim podnescima u kojima se iznose prigovori protiv optužnice.

---

³² Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 2-3.

³³ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 4.

³⁴ Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 5, 62(a)-(c).

³⁵ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 1, 47

³⁶ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 1.

³⁷ Tačijeva replika, stav 2.

³⁸ Seljimijeva replika, stav 2.

³⁹ Krasnićijeva replika, stavovi 5-31.

21. Shodno pravilu 97(1) Pravilnika, optuženi, u skladu s članom 39(1) Zakona, mogu da podnose sudiji za prethodni postupak preliminarne podneske kojima ulažu prigovor protiv optužnice.

B. PRAVNI IZVORI I PRAVILA TUMAČENJA

22. Član 3(2) Zakona predviđa da Specijalizovana veća sude i postupaju u skladu sa:

- a. Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav);
- b. Zakonom, kao *lex specialis*;
- c. drugim odredbama kosovskog zakonodavstva koje su izričito uključene u Zakon;
- d. međunarodnim običajnim pravom, koje ima premoć nad domaćim zakonodavstvom, shodno članu 19(2) Ustava;
- e. međunarodnim pravom ljudskih prava, koje ima premoć nad domaćim zakonodavstvom shodno članu 22 Ustava.

23. Član 3(4) Zakona dalje predviđa da se nijedan drugi zakon, propis, deo podzakonskog akta, drugi pravilnik ili običaj i praksa na Kosovu koji nisu izričito uključeni u Zakon, ne primenjuju u odnosu na organizaciju, upravljanje, rad ili nadležnost Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva i da Zakon ima prednost nad odredbama drugog zakona ili propisa koje su u suprotnosti sa njim.

24. Pravilo 4(1) Pravilnika predviđa da se Pravilnik tumači u skladu sa normativnim okvirom izloženim u članu 3 Zakona i, u odgovarajućim slučajevima, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK). Shodno pravilu 4(3), dvosmislenosti koje se ne mogu otkloniti u skladu navedenim tumačenjem rešavaju se usvajanjem tumačenja koje je najpovoljnije po osumnjičenog ili optuženog u datim okolnostima.

C. OPTUŽNICA

25. Shodno članu 21(4)(a) Zakona, optuženi mora biti obavješten detaljno i bez odlaganja na jeziku koji razume o prirodi i uzroku optužbi protiv njega.

26. U skladu sa pravilom 38(4) i 86(3) Pravilnika, optužnica mora da sadrži ime i lične podatke osumnjičenog, sažet opis činjeničnog stanja i krivičnih dela koja mu se stavljaju na teret, a naročito vid odgovornosti u odnosu na dela za koja je optužen. Optužnica se podnosi zajedno sa propratnim materijalom, tj. dokaznim materijalom koji potkrepljuje činjenice u osnovi optužbi i sa detaljnim prikazom relevantne veze između svakog elementa dokaznog materijala i svake pojedinačne optužbe.

IV. DISKUSIJA

A. OPŠTI KRITERIJUMI KOJI SE PRIMENJUJU NA FORMU POTVRĐENE OPTUŽNICE

1. Konkretnost i jasnoća

27. Sudija za prethodni postupak podseća da se, u skladu sa članovima 21(4)(a) i 38(4) Zakona, kao i pravilom 86(3) Pravilnika, u optužnici moraju dovoljno konkretno i jasno navesti činjenice na kojima počivaju optužbe i krivična dela, kao i vidovi krivične odgovornosti prema kojima se optuženi tereti.⁴⁰ Time se obezbeđuje da optuženi iz optužnice, kao samostalnog dokumenta,⁴¹ stekne dovoljno informacija na osnovu kojih može jasno i potpuno da razume prirodu i uzrok optužbi kojima se tereti kako bi mogao adekvatno da pripremi odbranu.⁴² Dakle, optuženi ne bi trebalo da

---

⁴⁰ KSC-BC-2020-07, IA004/F00007, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi odbrane na odluku po preliminarnim podnescima* (u daljem tekstu: odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*), 23. jun 2021, stav. 35; KSC-BC-2020-07, F00147, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po preliminarnim podnescima* (u daljem tekstu: odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*), 8. mart 2021, javno, stav 38; nalog shodno pravilu 86(4), stav 10.

⁴¹ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38; nalog shodno pravilu 86(4), stav 11.

⁴² Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 36; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38. V. takođe nalog shodno pravilu 86(4), javno, stavovi, 11. ESLjP, *Mattoccia v. Italy*, br. 23969/94, [Judgment](#), 25. jul 2000, stav 60. V. takođe MKSR, *Prosecutor v.*

bude prinuđen da koristi i druge dokumente kako bi rekonstruisao i razumeo činjenične navode na kojima počivaju optužbe.⁴³

28. O tome da li neka činjenica podržava neku konkretnu optužbu, zbog čega se precizno mora navesti u optužnici, ne može se odlučivati apstraktno, već od slučaja do slučaja, uzimajući u obzir, između ostalog, prirodu i razmere krivičnih dela za koja se optuženi terete, okolnosti slučaja, blizinu optuženog u odnosu na događaje, kao i vidove krivične odgovornosti po kojima se optuženi tereti.⁴⁴ Uprkos tome, u nekim slučajevima ne može se isključiti mogućnost da neke pojedinosti, kao što su broj i

---

Nsengiyumva, ICTR-96-12-I, pretresno veće III, [Decision on the Defence Motion Raising Objections on Defects in the Form of the Indictment and to Personal Jurisdiction on the Amended Indictment](#), 12. maj 2000, stav 1, str. 6; *Prosecutor v. Ntagerura et al.*, ICTR-99-46-A, žalbeno veće, [Judgement](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Ntagerura*), 7. jul 2006, stav 22; MKSJ, *Tužilac protiv Kupreškić i drugi*, IT-95-16-A, žalbeno veće, [Presuda](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić*), 23. oktobar 2001, stav 88; STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/I, sudija za prethodni postupak, *Decision Relating to the Examination of the Indictment of 10 June 2011 Issued Against Mr Salim Jamil Ayyash, Mr Mustafa Badreddine, Mr Hussein Hassan Oneissi & Mr Assad Hassan Sabra*, 28. jun 2011, stav 27; MKS, *Prosecutor v. Al Hassan*, ICC-01/12-01/18-143-tENG, pretpretresno veće I, [Decision on the Defence Request Concerning the Time Limit for the Prosecutor to File the Document Containing a Detailed Description of the Charges](#) (u daljem tekstu: odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu *Al Hassan*), 5. oktobar 2018, stav 30; *Prosecutor v. Yekatom and Ngaiisona*, ICC-01/14-01/18-199, pretpretresno veće II, [Decision on the "Prosecution's Request to Postpone the Confirmation Hearing and All Related Disclosure Deadlines"](#) (u daljem tekstu: odluka od 15. maja 2019. u predmetu *Yekatom and Ngaiisona*), 15. maj 2019, stav 41-42.

⁴³ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj* , stav 49; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38; nalog shodno pravilu 86(4), stav 11.

⁴⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj* , stavovi 38, 42; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 39; nalog shodno pravilu 86(4), stav 16. V. takođe MKSJ, drugostepena presuda u predmetu [Kupreškić](#), stav 89; *Tužilac protiv Blaškića*, IT-95-14-A, žalbeno veće, [Presuda](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), 29. jul 2004, stav 210; MKSR, [presuda po žalbi u predmetu Ntagerura](#), stav 23; *Uwinkindi v. Prosecutor*, ICTR-01-75-AR72(C), žalbeno veće, [Decision on Defence Appeal Against the Decision Denying Motion Alleging Defects in the Indictment](#) (u daljem tekstu: odluka od 16. novembra 2011. u predmetu *Uwinkindi*), 16. novembar 2011, stavovi 4-5; MKS, [odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaiisona](#), stavovi 41-42; *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-2359, pretresno veće VI, [Judgment](#) (u daljem tekstu: prvostepena presuda u predmetu *Ntaganda*), 8. jul 2019, stav 38; *Prosecutor v. Yekatom and Ngaiisona*, ICC-01/14-01/18-585, pretresno veće V, [Decision on the Yekatom Defence Motion for Additional Details](#), 13. jul 2020, stav 19; *Prosecutor v. Yekatom and Ngaiisona*, ICC-01/04-01/18-874, žalbeno veće, [Judgment on the Appeal of Mr Alfred Yekatom Against the Decision of Trial Chamber V of 29 October 2020 Entitled 'Decision on Motions on the Scope of the Charges and the Scope of Evidence at Trial'](#) (u daljem tekstu: odluka od 5. februara 2021. u predmetu *Yekatom and Ngaiisona*), 5. februar 2021, stav 54.

identitet žrtava,⁴⁵ ostanu nepoznate čak i nakon završetka suđenja.⁴⁶ U svakom slučaju, pri odlučivanju o tome da li optužnica ispunjava navedene uslove, ona se mora posmatrati kao celina, a njeni delovi ili rečenice moraju se tumačiti u kontekstu ostatka teksta.⁴⁷

29. Štaviše, mora se povući jasna razlika između činjenica na kojima počivaju optužbe, koje se moraju izneti kao što je opisano gore u tekstu, i dokaza koji se predočavaju kako bi se te činjenice dokazale.⁴⁸ Nije potrebno u optužnici iznositi dokaze kojima će se dokazivati činjenice na kojima počivaju optužbe,⁴⁹ pošto će oni biti obelodanjeni u skladu s relevantnim odredbama. Eventualni sporovi u vezi s činjeničnim pitanjima rešavaju se na suđenju, a ne putem preliminarnih podnesaka

⁴⁵ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 39; MSLJP, *Sampech v. Italy*, br. 55546/09, [Décision](#) (u daljem tekstu: odluka od 19. maja 2015. u predmetu *Sampech*), 19. maj 2015, stav 110. V. takođe MKS, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-3121-Red, žalbeno veće, [Judgment on the Appeal of Mr Thomas Lubanga Dyilo Against His Conviction](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Lubanga*), 1. decembar 2014, stav 123; [odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaiisona](#), stav 41.

⁴⁶ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 39; ESLJP, *Previti v. Italy*, br. 45291/06, [Judgment](#), 8. decembar 2009, stav 208. V. takođe STL, *Prosecutor v. Ayyash*, STL-18-10/PT/TC, pretresno veće II, [Decision on Alleged Defects in the Form of the Indictment](#) (u daljem tekstu: odluka od 28. septembra 2020. u predmetu *Ayyash*), 28. septembar 2020, stav 54(b).

⁴⁷ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 56; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 39. V. takođe MKSR, *Rutaganda v. Prosecutor*, ICTR-96-3-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 26. maj 2003, stav 304; *Gacumbitsi v. Prosecutor*, ICTR-2001-64-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 7. jul 2006, stav 123; *Prosecutor v. Seromba*, ICTR-2001-66-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 12. mart 2008, stav 27; MKSJ, *Tužilac protiv Prlića i drugih*, IT-04-74-A, žalbeno veće, [Presuda](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*), 29. novembar 2017, stav 27; STL, [odluka od 28. septembra 2020. u predmetu Ayyash](#), stav 14(e); MKS, [odluka od 5. februara 2021. u predmetu Yekatom and Ngaiisona](#), stav 54.

⁴⁸ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 40. V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Furundžije*, IT-95-17/1-A, žalbeno veće, [Presuda](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*), 21. jul 2000, stav 153; [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 210; MKS, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-2205, žalbeno veće, [Judgment on the Appeals of Mr Lubanga Dyilo and the Prosecutor Against the Decision of Trial Chamber I of 14 July 2009 Entitled "Decision Giving Notice to the Parties and Participants that the Legal Characterisation of the Facts May Be Subject to Change in Accordance with Regulation 55\(2\) of the Regulations of the Court"](#), 8. decembar 2009, fusnota 163.

⁴⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 40. V. takođe MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Furundžija](#), stav 147; [drugostepena presuda u predmetu Kupreškić](#), stav 88; [drugostepena presuda u predmetu Prlić i drugi](#), stav 27.

kojima se prigovara protiv optužnice.⁵⁰ U svakom slučaju, propisi koji regulišu rad Specijalizovanih veća obezbeđuju da, osim obelodanjivanjem, optuženi o dokazima budu na vreme informisani i putem detaljnog prikaza predviđenog pravilom 86(3)(b), kao i odlukom o potvrđivanju optužnice i podnescima predviđenim pravilom 95(4) Pravilnika.⁵¹

30. Naposljetku, prigovori vezani za pravna obeležja krivičnog dela ili vid odgovornosti nisu prigovori na formu optužnice, već pitanja koja se rešavaju na suđenju.⁵²

2. Pojedivosti

31. Kada se tvrdi da je optuženi lično izvršio radnje osnovnog krivičnog dela iz optužnice, potrebno je, u meri u kojoj je to moguće i s "najvećom preciznošću", navesti:⁵³ identitet žrtve (žrtava), mesto i približni datum radnji koje se stavljaju na teret optuženom, način na koji su izvršene i sredstva kojima su izvršene, kao i relevantno subjektivno obeležje krivičnog dela.⁵⁴

---

⁵⁰ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 40. V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Kunarca*, IT-96-23, pretresno veće, [Odluka o formi optužnice](#), 4. novembar 1999, stav 13; *Tužilac protiv Krajišnika*, IT-00-39, pretresno veće, [Odluka po preliminarnom podnesku o formi optužnice](#), 1. avgust 2000, stav 8; STL, [odluka od 28. septembra 2020. u predmetu Ayyash](#), stav 14(o). V. takođe ESLJP, [Odluka od 19. maja 2015. u predmetu Sampech](#), stav 110.

⁵¹ V. pravila 86(3), (5) i 95(4) Pravilnika; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 40. V. takođe MKS, [drugostepena presuda u predmetu Lubanga](#), stav 124; [prvostepena presuda u predmetu Ntaganda](#), stav 37.

⁵² V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Šainovića i drugih*, IT-05-87-PT, pretresno veće III, [Odluka po Ojdanićevom podnesku kojim se osporava nadležnost: posredno saizvoršilaštvo](#), 22. mart 2006, stav 23; *Tužilac protiv Mucića i drugih*, IT-96-21, žalbeno veće, [Odluka po zahtjevu da se Hazimu Deliću odobri ulaganje žalbe \(Nedostaci u formi optužnice\)](#), 6. decembar 1996, str. 8.

⁵³ Nalog shodno pravilu 86(4), stav 17. V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Krnojelca*, IT-97-25, pretresno veće, [Odluka o preliminarnom podnesku zbog prigovora na formu izmijenjene optužnice](#) (u daljem tekstu: odluka od 11. februara 2000. u predmetu *Krnojelac*) 11. februar 2000, stav 18; [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 213. V. takođe SCSL, *Prosecutor v. Brima et al. (AFRC case)* (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Brima et al.*), SCSL-2004-16-A, žalbeno veće, [Judgment](#), 22. februar 2008, stav 38.

⁵⁴ Nalog shodno pravilu 86(4), stav 17. V. takođe MKSJ, [Drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 213; MKS, [drugostepena presuda u predmetu Lubanga](#), stavovi 122-123; [odluka od 5. oktobra 2018. u](#)

32. S druge strane, ukoliko se ne tvrdi da je optuženi neposredno izvršio krivično delo ili ukoliko su krivična dela po svojoj prirodi usmerena protiv grupe ljudi ili kolektiva, optuženom se na raspolaganje moraju staviti što detaljnije informacije o sledećem: o mestu, vremenu i približnom broju žrtava; neophodnim pojedinostima kako bi se razumela obeležja krivičnih dela, kao što su inkriminisano ponašanje optuženog iz kojeg proističe krivična odgovornost, uključujući okvir zajedničkog plana ili cilja, njihovo sprovođenje, kao i doprinos optuženog; relevantnom subjektivnom obeležju; i identitetu lica za koja se u optužnici tvrdi da su saizvršiocima ili učesnicima u UZP-u, ukoliko su poznata.⁵⁵

33. Što se tiče datuma kad je krivično delo izvršeno, ukoliko nije moguće navesti tačan datum, može se navesti razuman vremenski period.⁵⁶

[predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaïssona](#), stavovi 41-42.

⁵⁵ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 45; Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 41; nalog shodno pravilu 86(4), stav 18. V. takođe MKS, [odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaïssona](#), stavovi 41-42; [drugostepena presuda u predmetu Lubanga](#), stav 123. V. nalog shodno pravilu 86(4), stav 17. V. takođe MKSJ, [odluka od 11. februara 2000. u predmetu Krnojelac](#), stav 18; [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 213; SCSL, [drugostepena presuda u predmetu Brima et al.](#), stav 38; MKSR, *Bagosora et al. v. Prosecutor*, ICTR-98-41-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 14. decembar 2011, stav 132; MKS, [drugostepena presuda u predmetu Lubanga](#), stavovi 122-123; [odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaïssona](#), stavovi 41-42.

⁵⁶ V. takođe STL, [odluka od 28. septembra 2020. u predmetu Ayyash](#), stav 14(j); MKSR, *Prosecutor v. Ntawukuriryayo*, ICTR-05-82-PT, pretresno veće III, [Decision on defence preliminary motion alleging defects in the indictment](#), 28. April 2009, stav 15; *Prosecutor v. Ntagerura et al.*, ICTR-99-46-T, pretresno veće III, [Judgement and Sentence](#) (u daljem tekstu: prvostepena presuda u predmetu *Ntagerura*), 25. februar 2004, stav 32.

34. Što se tiče identiteta žrtava, priroda i razmere krivičnih dela mogu biti takvi da je njihov identitet nemoguće utvrditi.⁵⁷ U takvim slučajevima, dovoljno je opisati žrtve kao grupu i navesti njihov približan broj.⁵⁸

35. Ukoliko se ne može ustanoviti pravi identitet saizvršilaca ili učesnika u UZP-u, može se navesti njihov pseudonim,⁵⁹ opredeljenje⁶⁰ ili pripadnost grupi, za šta treba navesti geografske, vremenske i druge parametre.⁶¹ U svakom slučaju, nije neophodno navesti identitet svih lica umešanih u krivična dela za koja se ne smatra da su saizvršioци krivičnih dela ili učesnici u UZP-u.⁶²

36. Ukoliko se optuženi tereti za pomaganje izvršenja zločina, u optužnici se moraju navesti konkretne radnje ili ponašanje optuženog koji čine osnovu optužbi.⁶³ U pogledu *mens rea*, stanje svesti optuženog može se navesti na dva načina: (i) navodi se

---

⁵⁷ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 43. V. takođe MKSR, *Rukundo v. Prosecutor*, ICTR-2001-70-A, žalbeno veće, [Judgement](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Rukundo*), 20. oktobar 2010, stav 160; *Renzaho v. Prosecutor*, ICTR-97-31-A, žalbeno veće, [Judgement](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Renzaho*), 1. april 2011, stav 467.

⁵⁸ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 43. V. takođe MKSR, [prvostepena presuda u predmetu Ntagerura](#), stav 32; [drugostepena presuda u predmetu Rukundo](#), stav 160; MKS, [odluka od 5. oktobra 2018. u predmetu Al Hassan](#), stav 30; [odluka od 15. maja 2019. u predmetu Yekatom and Ngaißsona](#), stavovi 41-42.

⁵⁹ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 42. V. takođe STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/PT/TC, pretresno veće, [Decision on Alleged Defects in the Form of the Amended Indictment](#) (u daljem tekstu: odluka od 12. juna 2013. u predmetu *Ayyash et al.*), 12. jun 2013, stav 41.

⁶⁰ Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 42. V. takođe MKSR, *Simba v. Prosecutor*, ICTR-01-76-A, žalbeno veće, [Judgement](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Simba*), 27. novembar 2007, stav 72; *Prosecutor v. Munyakazi*, ICTR-97-36A-A, žalbeno veće, [Judgement](#) (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Munyakazi*), 28. septembar 2011, stav 162.

⁶¹ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 45; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 42. V. takođe MKSR, [drugostepena presuda u predmetu Simba](#), stavovi 71-72; [drugostepena presuda u predmetu Munyakazi](#), stav 162.

⁶² Odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 42. V. takođe MKS, *Prosecutor v. Katanga and Ngudjolo Chui*, ICC-01/04-01/07-648, pretpretresno veće I, [Decision on the Three Defences' Requests Regarding the Prosecution's Amended Charging Document](#), 25. jun 2008, stav 24; STL, [Odluka od 12. juna 2013. u predmetu Ayyash et al.](#), stav 40; [Odluka od 28. septembra 2020. u predmetu Ayyash](#), stav 51.

⁶³ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 53; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 42. V. takođe MKSR, [prvostepena presuda u predmetu Ntagerura](#), stav 33; MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 213.

smo stanje svesti, u kom slučaju su činjenice na osnovu kojih će se to stanje ustanoviti stvar dokazivanja, te se ne moraju navoditi; ili (ii) navode se činjenice na osnovu kojih će se izvesti zaključak o stanju svesti.⁶⁴

37. Ukoliko se optuženi tereti odgovornošću pretpostavljenog, u optužnici treba navesti sledeće pravno relevantne činjenice : (i) da je optuženi bio pretpostavljen licima za koja je u dovoljnoj meri navedeno ko su, nad kojima je imao efektivnu kontrolu, u smislu stvarne mogućnosti da spreči njihovo kažnjivo ponašanje ili da ih za to ponašanje kazni; (ii) krivične radnje koje su učinili ti potčinjeni; (iii) *mens rea* ili činjenice na osnovu kojih se može ustanoviti da je optuženi znao ili je imao osnova da zna da su njegovi potčinjeni izvršili ili se spremaju da izvrše krivično delo; i (iv) ponašanje optuženog na osnovu kojeg se može ustanoviti da nije preduzeo neophodne i razumne mere da te radnje spreči ili da kazni lica koja su ih izvršila.⁶⁵

38. Informacije o identitetu potčinjenih moraju biti dovoljne da bi optuženi bio uredno obavešten.⁶⁶ To, međutim, ne znači da se potčinjeni moraju navesti po imenu.⁶⁷ Ukoliko identitet ili uloga potčinjenih nije poznata, dovoljno je navesti kojoj kategoriji ili grupi pripadaju.⁶⁸ U pogledu *mens rea* primenjuje se isto načelo kao za pomaganje. Što se tiče ponašanja na osnovu kojeg se može ustanoviti da optuženi nije preduzeo

---

⁶⁴ MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 219; [odluka u predmetu Brđanin i Talić](#), stav 33.

⁶⁵ MKSR, [drugostepena presuda u predmetu Renzaho](#), stav 54; *Prosecutor v. Nahimana et al.*, ICTR-99-52-A, žalbeno veće, [Judgement](#), (u daljem tekstu: drugostepena presuda u predmetu *Nahimana*) 28. novembar 2007, stav 323; MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 218.

⁶⁶ MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 218; *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, IT-08-91-PT, pretresno veće, [Odluka po podnescima Miće Stanišića i Stojana Župljanina u vezi s formom optužnice](#), (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin*), 19. mart 2009, stav 51.

⁶⁷ V. MKSR, *Prosecutor v. Muvunyi*, ICTR-2000-55A-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 29. avgust 2008, stav 55 (gde se konstatuje da "[...] da bi snosio odgovornost, pretpostavljeni ne mora da zna tačan identitet svojih potčinjenih koji su izvršili krivična dela").

⁶⁸ MKSR, *Prosecutor v. Karemera and Ngirumpatse*, ICTR-98-44-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 29. septembar 2014, stav 370; MSKJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 217; *Tužilac protiv Hadžića*, pretresno veće, IT-04-75-PT, [Odluka po podnesku odbrane u vezi s formalnim nedostacima prve izmenjene optužnice](#), 10. novembar 2011, stav 38; [odluka u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 51; *Tužilac protiv Perišića*, IT-04-81-PT, pretresno veće, [Odluka po preliminarnim zahtevima](#), (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Perišić*), 29. avgust 2005, stav 35.

neophodne i razumne mere da spreči krivična dela ili kazni njihove učinioce, u velikom broju slučajeva dovoljno je navesti da optuženi nije preduzeo neophodne i razumne mere.⁶⁹

39. Nedovršena nabranja u okviru opisa činjenica u osnovi optužbi, kao ona koja se uvode rečima "*including, but not limited to* /uključujući, na primer/", nisu dopuštena,⁷⁰ osim ako je to neophodno s obzirom na okolnosti predmeta i prirodu i razmere krivičnih dela, i to samo pod uslovom da to ne dovodi do dvosmislenosti po pitanju krivičnih dela za koja se optuženi terete.⁷¹ Informacije moraju biti izložene precizno i sveobuhvatno, bez rasplinjavanja.⁷² Pored toga, kada se prilikom definisanja izvesne kategorije činjenica na kojima počivaju optužbe upotrebi izraz "*including* /uključujući/", kako bi se naveli neki, ali ne svi primeri činjenica iz te kategorije, dopušteno je korišćenje izraza "*including* /uključujući/". Međutim, ukoliko neka kategorija nije definisana, već se korišćenjem izraza "*including* /uključujući/" samo upućuje na neke, ali ne sve primere iz te kategorije, korišćenje tog izraza nije dozvoljeno jer se time stvara nedopustiva mogućnost da se obim te kategorije kasnije proširi tokom suđenja.

---

⁶⁹ MKSR, [drugostepena presuda u predmetu *Renzaho*](#), stav 54, stav 54; [drugostepena presuda u predmetu *Nahimana*](#), stav 323.

⁷⁰ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 84; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 44; nalog shodno pravilu 86(4), stav 18. V. takođe MKS, *Prosecutor v. Mbarushimana*, ICC-01/04-01/10-465-Red, pretpretresno veće I, [Decision on the Confirmation of Charges](#), 16. decembar 2011, stavovi 82-83; *Prosecutor v. Ruto et al.*, ICC-01/09-01/11-373, pretpretresno veće II, [Decision on the Confirmation of Charges Pursuant to Article 61\(7\)\(a\) and \(b\) of the Rome Statute](#), 23. januar 2012, stavovi 99, 101 i 103; *Prosecutor v. Muthaura et al.*, ICC-01/09-02/11-382-Red, pretpretresno veće II, [Decision on the Confirmation of Charges Pursuant to Article 61\(7\)\(a\) and \(b\) of the Rome Statute](#), 23. januar 2012, stav 106.

⁷¹ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 84; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 44; nalog shodno pravilu 84(6). V. takođe MKSJ, *Tužila c protiv Kvočke i drugih*, IT-98-30-PT, pretresno veće, [Odluka po preliminarnim podnescima odbrane o formi optužnice](#) (u daljem tekstu: odluka od 12. aprila 1999. u predmetu *Kvočka*), 12. april 1999, stav 26.

⁷² Nalog shodno pravilu 86(4), stav 10.

3. Nedostaci optužnice

40. Optužnica ima nedostatke ukoliko u njoj nisu navedene činjenice na kojima počivaju optužbe ili ako su one nedovoljne ili nejasne, što je dovelo do dvosmislenosti optužbi, uključujući vidove odgovornosti, čime je narušena sposobnost odbrane da se pripremi.⁷³

41. Sudija za prethodni postupak stoga napominje da će se pri oceni konkretnih iznetih nedostataka potvrđene optužnice rukovoditi navedenim zaključcima.

B. PRIGOVORI NA ODLUKU O POTVRĐIVANJU OPTUŽNICE I PRIMENJIVOST ODREDBI ZKPK NA FORMU OPTUŽNICE

1. Prigovori na odluku o potvrđivanju optužnice

(a) Izneta argumentacija

42. Veseljijeva odbrana tvrdi da je sudija za prethodni postupak napravio grešku u utvrđivanju činjeničnog stanja i u primeni prava prilikom utvrđivanja kontekstualnih obeležja ratnih zločina kad je konstatovao sledeće: (i) na teritoriji Kosova je najkasnije od marta 1998. postojao je nemeđunarodni oružani sukob između Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK) i srpskih snaga; (ii) taj sukob okončan je približno 16. septembra 1999; i (iii) sukobom je, osim teritorije Kosova, bila zahvaćena i Albanija.⁷⁴ Veseljijeva odbrana dalje tvrdi da se sudija za prethodni postupak nije adekvatno posvetio pitanju da li je u Albaniji postojao nemeđunarodni oružani sukob u vreme događaja navedenih u potvrđenoj optužnici i da je pogrešio kad je potvrdio

---

⁷³ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 38; odluka po preliminarnim podnescima u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 46. V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Galića*, IT-98-29-AR72, žalbeno veće, [Odluka po molbi odbrane za dozvolu za ulaganje žalbe](#), 30. novembar 2001, stav 11; *Tužilac protiv Kvočke i drugih*, IT-98-30/1-A, žalbeno veće, [Presuda](#), 28. februar 2005, stav 31; SCSL, *Prosecutor v. Sesay et al.*, SCSL-04-15-T, pretresno veće I, [Judgement](#), 2. mart 2009, stav 329.

⁷⁴ Veseljijev preliminarni podnesak, stavovi 2, 4-74.

optužnicu kad je reč o događajima koji su se odigrali samo u Albaniji.⁷⁵ Konkretno, Veseljijeva odbrana tvrdi da se iz ocene činjenica vidi da u Albaniji nije bilo oružanog sukoba i da se stoga nijedna krivična radnja činjenja ili nečinjenja navedena u optužnici ne može okvalifikovati kao ratni zločin, već kao obično krivično delo, u nadležnosti albanskih vlasti.⁷⁶

43. Tužilaštvo odgovara da dva prigovora vezana za vremenske i geografske okvire oružanog sukoba nisu ništa drugo do neslaganje s odlukom o potvrđivanju optužnice, da predstavljaju pokušaj preuranjene rasprave o pitanjima vezanim za dokaze i da su to zapravo činjenična pitanja koja se rešavaju na suđenju.⁷⁷

44. Veseljijeva odbrana u replici tvrdi sledeće: (i) a restriktivno, tekstualno ili teleološko tumačenje pravila 86(7) Pravilnika, u svetlu člana 162(6) Ustava, članova 19(2) i 39(1) Zakona i pravila 4(1) i (3) i 5 Pravilnika ukazuju na to da treba primeniti odredbu iz ZKPK koja je ekvivalentna pravilu 97 Pravilnika, a to je član 250 ZKPK, koji ne predviđa restrikcije na prigovore na optužnicu i dopušta odbrani na ospori adekvatnost dokaza protiv optuženog;⁷⁸ i (ii) argumenti tužilaštva očigledno se kose s ranijim zaključcima Specijalizovanog veća Ustavnog suda, jer bi se njihovim prihvatanjem odbrani praktično uskratilo pravo da uloži žalbu na odluku sudije za prethodni postupak.⁷⁹

---

⁷⁵ Veseljijev preliminarni podnesak, stavovi 3, 75-77, fusnote 2, 103.

⁷⁶ Veseljijev preliminarni podnesak, stavovi 3, 78, 86-87.

⁷⁷ Dodatni odgovor tužilaštva, stavovi 1, 3-4, 6-7 i reference u njima.

⁷⁸ Veseljijeva replika, stavovi 6-9.

⁷⁹ Veseljijeva replika, stavovi 11-12, gde se upućuje na KSC-CC-PR-2017-01, F00004, SCCC, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu* (u daljem tekstu: odluka Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017), 26. april 2017, javno, stav 143.

(b) Odluka

45. Sudija za prethodni postupak podseća da član 39(1) Zakona govori o nadležnosti sudije za prethodni postupak da donese odluku o bilo kojim preliminarnim podnescima, uključujući i prigovor na optužnicu. Ova odredba mora se tumačiti zajedno s drugim odredbama, konkretno, članovima 33(1)(b) i 40(1) Zakona, koji govore o "prigovorima na [formu] optužnic[e]" (kurziv dodat). Uz to, u skladu sa Zakonom, pravilo 97(1)(b) Pravilnika jasno propisuje da optuženi može da podnese preliminarni podnesak koji ukazuje na "nedostatke u formi optužnice". U svetlu navedenih odredbi, sudija za prethodni postupak konstatuje da je jasno da se "prigovori na optužnicu" o kojima govori član 39(1) Zakona, odnose na formu optužnice, što podrazumeva prirodu i uzrok optužbi,⁸⁰ ali ne i osnovanost navoda ili dokaze na kojima optužbe počivaju.

46. Što se tiče argumenta g. Veseljija da se akti i propisi kojima je regulisan rad Specijalizovanih veća moraju tumačiti u svetlu člana 250 ZKPK,⁸¹ sudija za prethodni postupak ukazuje na sledeće: (i) on ima obavezu da sudi u skladu sa Zakonom kao *lex specialis*, a da se drugim odredbama kosovskog zakonodavstva može rukovoditi samo ako su one izričito uključene u Zakon; (ii) član 250 ZKPK nije izričito uključen u Zakon; (iii) akti i propisi kojima je regulisan rad Specijalizovanih veća sadrže jasne i sveobuhvatne odredbe o preliminarnim podnescima kojima se ulaže prigovor na optužnicu; (iv) član 162(6) Ustava i član 19(2) Zakona propisuju da se, prilikom utvrđivanja svog Pravilnika o postupku i dokazima, Specijalizovana veća "rukovode", između ostalog ZKPK-om; te odredbe ne predviđaju da se *Zakon* tumači u svetlu ZKPK (osim ako je tako izričito navedeno u Zakonu); (v) obaveza sudija

---

⁸⁰ V. takođe nalog shodno pravilu 86(4), stav 9.

⁸¹ Član 250 ZKPK u relevantnom delu predviđa sledeće: "1. Pre drugog saslušanja okrivljeni može da podnese zahtev za odbacivanje optužnice na sledećim osnovama: 1.1. radnja za koju se tereti nije krivično delo; 1.2. postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost; 1.3. nastupila je zastarelost ili je radnja obuhvaćena pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje zabranjuju krivično gonjenje; ili 1.4. nema dovoljno dokaza koji podržavaju dobro osnovanu sumnju da je okrivljeni počinio krivično delo iz optužnice".

Specijalizovanih veća da se na plenarnoj sednici rukovode ZKPK-om prilikom sastavljanja i usvajanja Pravilnika i njegovih izmena, koju propisuju član 162(6) Ustava i član 19(2) Zakona, ne odnosi se na primenu, već na sastavljanje Pravilnika; (vi) pravila 4(1) i (3) i 5 Pravilnika, nad kojima Zakon ima prednost, ne mogu se upotrebiti kako bi se izbegle ili izmenile procedure propisane Zakonom; i (vii) pravilo 4(1) Pravilnika predviđa da se Pravilnik “u odgovarajućim slučajevima” tumači u skladu sa ZKPK, to jest, onda kad su odredbe ZKPK izričito prenete u Pravilnik. Shodno tome, član 250 ZKPK ne primenjuje se pred Specijalizovanim većima.

47. Sudija za prethodni postupak ima u vidu tvrdnju Veseljijeve odbrane da prigovor protiv optužnice predstavlja prigovor protiv odluke o potvrđivanju optužnice, uključujući pravne i činjenične konstatacije u njoj.⁸² Sudija za prethodni postupak ističe da Zakon ne predviđa mogućnost da odbrana uloži žalbu na odluku o ispitivanju optužnice. Štaviše, pravilo 86(7) Pravilnika, kojim je regulisana procedura podnošenja, ispitivanja i potvrđivanja optužnice, izričito predviđa da “[o]dbrana može da ospori odluku o optužnici samo u okvirima predviđenim pravilom 97”. U tom pogledu i imajući u vidu navedeno, pozivanje Veseljijeve odbrane na konstataciju Specijalizovanog veća Ustavnog suda o potrebi da paneli Specijalizovanih veća adekvatno obrazlože svoje odluke⁸³ nije primereno. Ta konstatacija Specijalizovanog veća Ustavnog suda ne predviđa ni pravo na žalbu protiv takvih odluka niti se može tumačiti kao da daje pravo na žalbu protiv odluka sudije za prethodni postupak shodno pravilu 86(5), budući da takvo pravo nije predviđeno normativnim okvirima Specijalizovanih veća.

48. Na kraju, sudija za prethodni postupak napominje da je panel Apelacionog suda potvrdio da argumenti vezani za, između ostalog, dokaze na osnovu kojih je

---

⁸² Veseljijeva replika, stavovi 5-12, 17.

⁸³ Veseljijeva replika, stav 11, gde se upućuje na odluku Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017, stav 143.

optužnica potvrđena ne predstavljaju prigovor na formu optužnice prema pravilu 97(1)(b) Pravilnika.⁸⁴ Ta konstatacija panela Apelacionog suda takođe potvrđuje da su podnesci shodno pravilu 97(1)(b) ograničene prirode.

49. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da se, u skladu sa normativnim okvirom Specijalizovanih veća, prigovorom protiv optužnice mogu napadati samo formalni nedostaci u optužnici. Taj normativni okvir ne daje odbrani pravo da u preliminarnom podnesku koji podnosi po pravilu 97(1)(b) Pravilnika osporava činjenični osnov konstatacija niti pravnu kvalifikaciju činjenica iz odluke o potvrđivanju optužnice. U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje i da Veseljijev preliminarni podnesak prevazilazi okvire preliminarnih podnesaka iz pravila 97(1)(b) Pravilnika i da stoga mora biti odbijen.

2. Primenjivost odredbi ZKPK na formu optužnice

(a) Izneta argumentacija

50. Tačijeva odbrana tvrdi da u potvrđenoj optužnici nije dovoljno precizno naveden zakonski naziv krivičnog dela, niti su navedene odredbe relevantnog zakona, kao što propisuje ZKPK.⁸⁵

51. Tužilaštvo u odgovoru iznosi sledeće: (i) ZKPK nije merodavan za Specijalizovana veća jer nije izričito uključen u Zakon; (ii) u svakom slučaju, optuženi se terete za izvršenje krivičnih dela iz članova 13-14 Zakona, zločinima prema međunarodnom običajnom pravu na snazi u toku vremenske nadležnosti Specijalizovanih veća, i članu 16(1) Zakona, kad je reč o vidovima odgovornosti po kojima se terete; i (iii) optuženi se ne terete prema članovima 15 i 16(2)-(3) Zakona, koji se tiču krivičnih dela prema relevantnim važećim zakonima Kosova.⁸⁶

---

⁸⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 23.

⁸⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stav 61.

⁸⁶ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 43.

52. Tačijeva odbrana u replici navodi da valjana primena člana 19(2) Zakona i pravila 4(1) Pravilnika podrazumeva da potvrđena optužnica bude u skladu sa ZKPK-om.⁸⁷ Štaviše, shodno pravilu 4(3) Pravilnika, eventualne dvosmislenosti u Pravilniku rešavaju se usvajanjem tumačenja koje je najpovoljnije po optuženog, što u ovom slučaju znači da potvrđenu optužnicu treba tumačiti u skladu sa ZKPK-om.⁸⁸

(b) Odluka

53. Sudija za prethodni postupak podseća da, shodno članu 38(4) Zakona i pravilu 86(3) Pravilnika, u optužnici treba navesti, između ostalog, krivična dela za koja se osumnjičeni tereti. Što se tiče krivičnih dela koja treba navesti u optužnici pred Specijalizovanim većima, sudija za prethodni postupak podseća da su to, prema članu 6 Zakona: (i) krivična dela iz članova 13-14 Zakona,⁸⁹ zločini prema međunarodnom običajnom pravu na snazi tokom relevantnog perioda;⁹⁰ (ii) shodno članu 12 Zakona, krivična dela shodno materijalnom krivičnom pravu Kosova koje je bilo na snazi u relevantno vreme, u meri u kojoj je ono u skladu sa međunarodnim običajnim pravom;⁹¹ i (iii) izvesna krivična dela iz Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: KZK), koja se odnose na službene postupke i službenike Specijalizovanih veća.⁹²

54. Što se tiče argumenta Tačijeve odbrane da potvrđena optužnica mora da ispunjava konkretne uslove iz člana 241 ZKPK, sudija za prethodni postupak podseća da je on dužan da primenjuje Zakon, kao *lex specialis*, a član 241 ZKPK nije izričito

---

⁸⁷ Tačijeva replika, stavovi 17-18.

⁸⁸ Tačijeva replika, stavovi 18-19.

⁸⁹ Član 6(1) Zakona.

⁹⁰ Član 12 Zakona.

⁹¹ Član 15(1) Zakona.

⁹² Članovi 6(2) i 15(2) Zakona.

uključen u Zakon. Prema tome, shodno članu 3(2) i (4) Zakona, za Specijalizovana veća nije merodavan član 241, tačka 1.5. ZKPK.⁹³

55. Sudija za prethodni postupak dalje primećuje da pravilo 86(3) Pravilnika izričito propisuje da krivična dela za koja se osumnjičeni tereti treba da budu jasno navedena u optužnici. U ovom kontekstu treba podsetiti da je sudija za prethodni postupak naložio tužilaštvu da ponovo podnese optužnicu i u njoj iznese tačan opis krivičnih dela (pravnu kvalifikaciju), shodno pravilu 86(4) Pravilnika.⁹⁴ Uz to, sudija za prethodni postupak dodaje da se član 241 ZKPK primenjuje ukoliko se osumnjičeni u optužnici tereti za krivična dela koja nisu obuhvaćena članom 6(2) Zakona i da stoga nije primenjiv na krivična dela navedena u Zakonu. S obzirom na okolnosti, sudija za prethodni postupak konstatuje da se pravilo 86(3) Pravilnika ne može tumačiti kao da iziskuje da se u optužnicama pred Specijalizovanim većima krivično delo mora navesti pod njegovim zakonskim nazivom iz KZK-a. I, što je najvažnije, sudija za prethodni postupak napominje da se u potvrđenoj optužnici optuženi terete za: (i) progon, zatvaranje, druge nehumane postupke, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke kao zločine protiv čovečnosti prema članu 13(1)(a),(e)-(f) i (h)-(j) Zakona; i (ii) proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo kao ratne zločine prema članu 14(1)(c) i (c)(i) Zakona, po vidovima odgovornosti iz člana 16(1)(a) i (c) Zakona.⁹⁵ Optuženi se ne terete za krivična dela shodno zakonima Kosova. Prema tome, optuženi su obavešteni o tačnom zakonskom nazivu krivičnih dela, uz koje je su navedene odredbe relevantnog zakona.

56. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da su, u skladu sa članom 38(4) Zakona i pravilom 86(3) Pravilnika, u potvrđenoj optužnici adekvatno navedena krivična dela – iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća i

---

⁹³ Član 241, podtačka 1.5. ZKPK-a predviđa sledeće: "Optužnica sadrži [...] 1.5. zakonski naziv krivičnog dela, sa navođenjem odredaba [KZK]".

⁹⁴ Nalog shodno pravilu 86(4), stavovi 23-26, 27(b).

⁹⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 172-173.

shodno članovima 3(2)(b) i (4) i 12 Zakona – za koja se terete optuženi, i da su pritom navedene i relevantne odredbe iz Zakona. Prigovor Tačijeve odbrane po ovom pitanju mora se odbiti.

C. OPTUŽBA ZA UZP

1. Zajednički cilj

(a) Izneta argumentacija

57. Tačijeva i Seljimijeva odbrana smatraju da **tvrdnja o zajedničkom cilju izneta u potvrđenoj optužnici nije valjana**, i to stoga što : (i) činjenje zločina predviđenog Zakonom nije isto što i zajednički cilj; i (ii) tužilaštvo nije navelo za koja se krivična dela može sa sigurnošću reći da su bila sastavni deo ostvarivanja zajedničkog cilja, a koja su pak bila predvidive posledice ostvarenja tog cilja.⁹⁶

58. Konkretnije, u vezi s prvim, Tačijeva i Seljimijeva odbrana tvrde da navedeni zajednički cilj – “da ostvare i sprovedu kontrolu nad celim Kosovom” – nije u skladu s definicijom da zajednički cilj mora da “predstavlja ili uključuje počinjenje krivičnog dela predviđenog Statutom” (dalje u tekstu: definicija iz predmeta *Tadić*).⁹⁷ Tačijeva i Seljimijeva odbrana tvrde da Specijalizovana veća ne treba da primenjuju proširenu definiciju, prema kojoj zajednički cilj ne bi morao da predstavlja ili da uključuje činjenje krivičnog dela, već bi bilo dovoljno i samo razmatranje krivičnih dela kao sredstva za postizanje cilja.⁹⁸ Takva definicija bi, kako tvrde, neprimereno proširila opseg krivične odgovornosti.⁹⁹ Prema tvrdnji Seljimijeve odbrane, da bi se to sprečilo potrebno je naložiti tužilaštvu da izmeni

---

⁹⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 15-22; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 38-46, 61-64; Tačijeva replika, stavovi 4-6; Seljimijeva replika, stavovi 27-28.

⁹⁷ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 15-18, gde se upućuje na MKSJ, *Tužilac protiv Tadića*, IT-94-1-A, žalbeno veće, [Presuda](#), 15. jul 1999, stav 227; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 38-40.

⁹⁸ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 19-20; Seljimijev preliminarni podnesak, stav 41.

⁹⁹ Tačijev preliminarni podnesak, stav 20; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 42-46.

potvrđenu optužnicu i u njoj navede da su učesnici u UZP-u u ovom predmetu (u daljem tekstu: učesnici u UZP-u) pristali na to da će zajednički cilj nužno uključivati protivpravna sredstva.¹⁰⁰

59. U vezi s drugim pitanjem, Tačijeva i Seljimijeva odbrana tvrde da je teza tužilaštva nejasna, jer se navodi da bi svako od krivičnih dela za koja se optuženi terete, a potencijalno i sva, mogla da budu ili deo zajedničkog cilja ili predvidive posledice njegovog ostvarenja.¹⁰¹ Prema tvrdnjama Tačijeve odbrane, to bi značilo da upravo krivična dela za koja se navodi da čine zajednički cilj, nisu deo tog cilja.¹⁰² Tačijeva i Seljimijeva odbrana dodaju da tužilaštvo mora da navede koja krivična dela zaista čine zajednički cilj, a koja su pak predvidive posledice ostvarenja tog cilja.¹⁰³

60. Tužilaštvo u odgovoru kaže sledeće: (i) prigovor odbrane se u suštini ne odnosi na formalne nedostatke optužnice već činjeničnu i pravnu utemeljenost teze tužilaštva; (ii) zajednički cilj je, u svakom slučaju, nedvosmisleno po svojoj suštini, kriminalne prirode, budući da je njegovo ostvarenje podrazumevalo činjenje krivičnih dela za koja se optuženi terete; (iii) suprotno tvrdnjama Seljimijeve odbrane, kriminalna sredstva ne moraju biti neophodna za postizanje zajedničkog cilja; (iv) u skladu s potvrđenom optužnicom, najmanje jedno krivično delo mora da bude obuhvaćeno zajedničkim ciljem da bi postojala krivična odgovornost; i (v) pitanje koja krivična dela čine deo zajedničkog cilja a koja su bila njegova predvidiva posledica stvar je dokazivanja i rešava se tokom suđenja.¹⁰⁴

---

¹⁰⁰ Seljimijev preliminararni podnesak, stavovi 45-46.

¹⁰¹ Tačijev preliminararni podnesak, stav 22; Seljimijev preliminararni podnesak, stav 63.

¹⁰² Tačijev preliminararni podnesak, stav 22; v. takođe Tačijeva replika, stav 5.

¹⁰³ Seljimijev preliminararni podnesak, stav 64; Tačijeva replika, stav 6.

¹⁰⁴ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 8-11.

(b) Odluka

(i) *Okviri zajedničkog cilja*

61. Što se tiče prvog pitanja koje iznose Tačijeva i Seljimijeva odbrana, sudija za prethodni postupak pre svega napominje da navedeni zajednički cilj "da ostvare i sprovede kontrolu nad celim Kosovom" kao takav ne predstavlja kriminalni zajednički cilj koji povlači krivičnu odgovornost po osnovu UZP. Međutim, to nije zajednički cilj koji je naveden u potvrđenoj optužnici. U potvrđenoj optužnici se, u stvari, navodi da su, najmanje od marta 1998. do septembra 1999. optuženi i drugi učesnici u UZP-u "imali zajednički cilj da ostvare i sprovede kontrolu nad celim Kosovom, između ostalog, vršenjem nasilja nad onima koje su smatrali svojim protivnicima i njihovim protivpravnim zastrašivanjem, zlostavljanjem ili uklanjanjem".¹⁰⁵ Kako stoji u optužnici, taj zajednički cilj "obuhvatao je krivična dela progona, zatvaranja, protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišavanja slobode, druge nehumane postupke, surovo postupanje, mučenje, ubistva i prisilne nestanke lica".¹⁰⁶ Suprotno tvrdnji Tačijeve i Seljimijeve odbrane, zajednički cilj naveden u potvrđenoj optužnici nije definisan samo kao ostvarivanje i sprovođenje kontrole nad Kosovom.

62. Uz to, što se tiče stava Tačijeve i Seljimijeve odbrane o tome koju bi pravnu definiciju zajedničkog cilja Specijalizovana veća trebalo da primenjuju – definiciju iz predmeta *Tadić* ili proširenu definiciju, kako ju je nazvala odbrana – sudija za prethodni postupak smatra da je to pravno pitanje i da nije vezano za konkretnost ili jasnoću optužbi. Odbrana ima mogućnost da, ukoliko želi, ovo pitanje pokrene na suđenju i da tom prilikom iznese stavove i o navedenim činjenicama i o merodavnom pravu.

---

¹⁰⁵ Potvrđena optužnica, stav 32 (kurziv dodat).

¹⁰⁶ Potvrđena optužnica, stav 32.

63. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak odbija prigovor Tačijeve i Seljimijeve odbrane u tom pogledu.

(ii) *Optužba za osnovni oblik i alternativna optužba za prošireni oblik UZP-a*

64. Što se tiče drugog pitanja koje iznose Tačijeva i Seljimijeva odbrana, sudija za prethodni postupak podseća da se u potvrđenoj optužnici navodi da su optuženi "zajedno sa drugim učesnicima u udruženom zločinačkom poduhvatu delovali u okviru zajedničkog umišljaja da se izvrše krivična dela kojima se terete [...]".¹⁰⁷ Ili, alternativno, "ukoliko neka od tih dela nisu bila obuhvaćena udruženim zločinačkim poduhvatom", ona su bila predvidiva posledica ostvarivanja zajedničkog cilja i optuženi su učestvovali u UZP-u i time voljno pristali na taj rizik.¹⁰⁸

65. Prema tome, optuženi se u potvrđenoj optužnici u prvom redu terete odgovornošću za učešće u osnovnom obliku UZP-a (u daljem tekstu: UZP I), i to za sva krivična dela, a alternativno, kad je reč o krivičnim delima koja možda nisu bila deo zajedničkog cilja, terete se odgovornošću za učešće u proširenom obliku UZP-a (u daljem tekstu: UZP III). Odbrana je potvrđenom optužnicom obaveštena o tome da se optuženi terete odgovornošću za učešće u UZP III alternativno u odnosu na UZP I, i to kad je reč o svim krivičnim delima. Sudija za prethodni postupak u ovome ne vidi nikakav nedostatak. Tužilaštvo može da tereti optužene po više oblika UZP-a, i to u vezi sa svim krivičnim delima, pod uslovom da jasno navede o kojim oblicima odgovornosti se radi.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ Potvrđena optužnica, stav 33.

¹⁰⁸ Potvrđena optužnica, stav 34.

¹⁰⁹ [Drugostepena presuda u predmetu Prlić i drugi](#), stav 3014; MKSJ, *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, IT-99-36, pretresno veće, [Odluka o formi dodatno izmijenjene optužnice i zahtjevu tužilaštva za izmjenu optužnice](#) (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Brđanin i Talić*), 26. jun 2001, stavovi 40-41; SCSL, [drugostepena presuda u predmetu Brima et al.](#), stav 85; MKSR, *Prosecutor v. Simba*, ICTR-01-76-A, žalbeno veće, [Judgement](#), 27. novembar 2007, stav 77.

66. Budući da je u stavu 34 potvrđene optužnice upotrebljen termin "some/neka/", jasno je da najmanje jedno od krivičnih dela za koja se optuženi terete čini deo zajedničkog cilja. Nezavisno od toga, sudija za prethodni postupak smatra da tužilaštvo, kada tereti optužene odgovornošću za učešće u UZP-u III, alternativno u odnosu na učešće u UZP-u I, ne mora konkretno da navede koja krivična dela su definitivno činila zajednički cilj, a koja pak ne. Na pretresnom panelu je da odluči, na osnovu predloženih dokaza, koja navedena krivična dela čine zajednički cilj, a koja su, ako takvih ima, njegova predvidiva posledica.¹¹⁰ Kao što je rečeno, odbrana je obaveštena o tome da se optuženi terete po UZP-u III alternativno u odnosu na UZP I kad je reč o svim krivičnim delima.

67. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da potvrđena optužnica ne sadrži nedostatke kad je reč **o navodima iznetim o zajedničkom cilju UZP-a** i odbija prigovore Tačijeve i Seljimijeve odbrane u tom pogledu.

2. Delovanje više lica

(a) Izneta argumentacija

68. Tačijeva, Krasnićijeva i Seljimijeva odbrana navode sledeće nedostatke potvrđene optužnice: (i) učesnici u UZP-u nisu adekvatno identifikovani; i (ii) tvrdnje **o instrumentima UZP-a** – to jest licima koja nisu bila učesnici u UZP-u, ali su ih učesnici u UZP-u upotrebili za vršenje krivičnih dela kojima se ostvarivao zajednički cilj (u daljem tekstu: instrumenti)¹¹¹ – nejasni su i nisu konkretni.¹¹²

---

¹¹⁰ V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Delalića i drugih (predmet Čelebići)*, IT-96-21-A, žalbeno veće, [Presuda](#), 20. februar 2001, stav 400.

¹¹¹ Potvrđena optužnica, stav 35.

¹¹² Tačijev preliminarri podnesak, stavovi 23-28; Krasnićijev preliminarri podnesak, stavovi 41-47; Seljimijev preliminarri podnesak, stavovi 31-37.

69. Konkretnije, kad je reč o učesnicima u UZP-u, Tačijeva i Seljimijeva odbrana, kao prvo, tvrde da u potvrđenoj optužnici nisu navedeni svi učesnici u UZP-u, na šta ukazuje izraz “*included* /među drugim/” u stavu 35 potvrđene optužnice.¹¹³ Seljimijeva odbrana tvrdi da taj izraz treba izbrisati ili ga u tekstu na engleskom zameniti rečju “*comprised*”.¹¹⁴ Kao drugo, Tačijeva i Krasnićijeva odbrana tvrde da, osim lica navedenih po imenu i prezimenu, ostali učesnici u UZP-u u potvrđenoj optužnici nisu dovoljno konkretno navedeni, na primer, tako što bi se naveli geografski ili vremenski parametri ili način na koji su učestvovali u krivičnim delima za koja se terete.¹¹⁵ I Krasnićijeva i Seljimijeva odbrana ističu da bi usled toga učesnici u UZP-u mogli da budu svi pripadnici OVK, što bi značilo da se broj tih lica niti zna niti se može utvrditi.¹¹⁶ Naposletku, Krasnićijeva odbrana kao nedostatak optužnice navodi to što se u njoj ne precizira da li su sve ili samo neke od navedenih široko definisanih grupa bili učesnici u UZP-u.¹¹⁷

70. Što se tiče instrumenata, odbrana sve trojice optuženih tvrdi da se u potvrđenoj optužnici ne pravi razlika između učesnika i instrumenata u UZP-u, iako oni imaju različite uloge i obeležja *mens rea*.¹¹⁸ Krasnićijeva odbrana kao nedostatak u potvrđenoj optužnici navodi i to što se u noj ne navodi po kom osnovu se učesnicima u UZP-u može pripisati odgovornost za krivična dela koja su počinili instrumenti i putem kojeg od učesnika.¹¹⁹

71. Tužilaštvo u odgovoru navodi sledeće: (i) učesnici u UZP-u su u dovoljnoj meri identifikovani tako što je navedeno njihovo ime i prezime, odnosno položaj,

---

¹¹³ Tačijev preliminarni podnesak, stav 23; Seljimijev preliminarni podnesak, stav 32.

¹¹⁴ Seljimijev preliminarni podnesak, stav 32; Seljimijeva replika, stavovi 19(b), 22.

¹¹⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 23-26; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 45; Tačijeva replika, stav 7.

¹¹⁶ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 45; Seljimijev preliminarni podnesak, stav 33; Seljimijeva replika, stav 23.

¹¹⁷ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 45.

¹¹⁸ Tačijev preliminarni podnesak, stav 27; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 47; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 34-35; Tačijeva replika, stav 8; Seljimijeva replika, stavovi 23-24.

¹¹⁹ Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 46-47.

kategorija ili grupa – uključujući pripadnost izvesnim organima ili službama u sastavu OVK i Privremene vlade Kosova (u daljem tekstu: Privremena vlada) – i njihov rang, jedinica, operativna zona, baza, komandant, štab i drugi lokaliteti, kao i radnje, događaji i vremenski period; (ii) optužbe i krivična odgovornost optuženih ne zavise od toga ko su bili svi učesnici u UZP-u, što je podatak koji neće biti poznat ni kad se završi postupak i koji nije od uticaja na to ko su poznati učesnici u UZP-u, koji su navedeni u potvrđenoj optužnici; i (iii) odbrana nije objasnila zbog čega je alternativna kvalifikacija učesnika u UZP-u kao instrumenata neprecizna i dvosmislena.¹²⁰

(b) Odluka

(i) *Identitet učesnika u UZP-u*

72. U potvrđenoj optužnici u ovom predmetu navodi se da su učesnici u UZP-u bili četvorica optuženih i da su

[m]eđu drugim učesnicima [...] bili [...] Azem SILJA, Ljahi BRAHIMAJ, Fatmir LJIMAJ, Sulejman SELJIMI, Rustem MUSTAFA, Šukri BUJA, Ljatif GAŠI i Sabit GECI, kao i određeni drugi politički i vojni rukovodioci OVK i Privremene vlade, uključujući i druge članove Glavnog štaba; ministri i zamenici ministara u Privremenoj vladi; komandanti i zamenici komandanata zona OVK, kao i drugi pripadnici komandnog kadra u zonama; komandanti brigada i jedinica; komandanti i pripadnici policije i obaveštajnih službi OVK i Privremene vlade; drugi vojnici OVK i zvaničnici Privremene vlade; kao i druga lica koja su delovala u ime OVK ili Privremene vlade.¹²¹

73. Sudija za prethodni postupak kao prvo primećuje da je u potvrđenoj optužnici po imenu i prezimenu navedeno 12 učesnika u UZP (uključujući četvoricu optuženih).¹²²

---

¹²⁰ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 12-16.

¹²¹ Potvrđena optužnica, stav 35.

¹²² Potvrđena optužnica, stavovi 32-33, 35.

74. Kao drugo, ostali učesnici u UZP-u koji nisu navedeni po imenu i prezimenu identifikovani su tako što su im navedeni: (i) pripadnost i položaj (“politički i vojni rukovodioci OVK i Privremene vlade”, “ministri i zamenici ministara u Privremenoj vladi”, “zvaničnici Privremene vlade”); (ii) pripadnost i rang (“komandanti zona OVK”, “zamenici komandanata zona”, “komandanti brigada i jedinica”, “komandanti [...] policije i obaveštajnih službi OVK i Privremene vlade”, “vojnici OVK”); ili (iii) članstvo, odnosno pripadnost (“članovi Glavnog štaba”, “pripadnici komandnog kadra u zonama”, “pripadnici policije i obaveštajnih službi OVK i Privremene vlade”).¹²³

75. Kao treće, nasuprot tvrdnjama Tačijeve i Krasnićijeve odbrane,¹²⁴ u drugim delovima potvrđene optužnice, na više mesta su navedeni geografski, vremenski i drugi parametri koji preciznije određuju identitet učesnika u UZP-u. Između ostalog, navode se: operativne zone,¹²⁵ jedinice,¹²⁶ starešine,¹²⁷ štabovi i baze,¹²⁸ zatvorenički objekti,¹²⁹ druge lokacije,¹³⁰ kao i drugi podaci koji ukazuju na identitet.¹³¹ Štaviše, identitet svih pripadnika OVK na mestima gde su počinjena

---

¹²³ Potvrđena optužnica, stav 35.

¹²⁴ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 23-26; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 45.

¹²⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 67, 68, 71, 72, 93 (na primer, operativna zona Drenica/Dreničë, operativna zona Lab/Llap).

¹²⁶ Potvrđena optužnica, stavovi 72, 77 (na primer, pripadnici gerilske jedinice BIA, jedinice unutar operativne zone Lab, pripadnici [BRISANO] iz operativne zone Nerodimlje/Nerodime).

¹²⁷ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 61, 67, 68, 77.

¹²⁸ Potvrđena optužnica, stavovi 61, 63, 66, 80, 81, 90, 92, 137, 170 (na primer, štab OVK u Jablanici/Jabllanicë, Drenovcu/Drenoc, [BRISANO], u bivšoj školi i domu učenika u Gnjljanu/Gjilan, [BRISANO] u Novom Brdu/Novobërdë, u Likovcu/Likoc, ili u bazi OVK u [BRISANO]).

¹²⁹ Potvrđena optužnica, stavovi 62, 65, 75, 78, 79, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 140-142, 158-162, 164, 165 (na primer, imanje u Lapušniku/Llapushnik; bivša policijska stanica u Mališevu/Malishevë; kuća i objekti oko nje kod Klečke/Kleçkë; kasarna OVK u Cahanu, u oblasti Has u Albaniji; bivša fabrika metala u Kukešu, u oblasti Kukeš u Albaniji; kuće u [BRISANO], u Uroševcu/Ferizaj i okolini; [BRISANO] u Prizrenu, [BRISANO] u Prizrenu, [BRISANO] u Prizrenu; bivša policijska stanica u Suvoj Reci/Suharekë; kasarna OVK u Jablanici).

¹³⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 74, 80, 81, 82, 126-128, 144, 145, 151-157, 163.

¹³¹ Potvrđena optužnica, stavovi 44, 73 [BRISANO]).

krivična dela iz optužnice dodatno je preciziran navođenjem konkretnog vremenskog okvira za svako od tih mesta.

76. Sudija za prethodni postupak smatra da Seljimijeva odbrana nema osnova za svoj prigovor da pomenute kategorije i grupe obuhvataju nedefinisan broj lica čiji se identitet ne zna i ne može utvrditi.¹³² Činjenica da je broj učesnika u UZP-u relativno veliki ne predstavlja nedostatak potvrđene optužnice već govori o razmerama ovog predmeta.¹³³

77. Uz to, nasuprot tvrdnji Krasnićijeve odbrane,¹³⁴ sudija za prethodni postupak smatra da nije neophodno da se u potvrđenoj optužnici precizira da li su sva ili samo neka lica iz datih kategorija ili grupa bila učesnici u UZP-u.¹³⁵ To je pitanje koje treba rešavati tokom suđenja, na osnovu dokaza. Uslov obaveštenosti je ispunjen ukoliko su u potvrđenoj optužnici navedene kategorije ili grupe lica koja čine UZP (ukoliko nije moguće navesti identitet svakog učesnika u UZP).

78. Međutim, sudija za prethodni postupak podseća da u optužnici moraju biti navedeni bar kategorija ili grupa kojoj pripadaju učesnici u UZP-u. Po mišljenju sudije za prethodni postupak, izraz "druga lica koja su delovala u ime OVK ili Privremene vlade" ne ispunjava taj uslov i nedopustivo je neprecizan. Shodno tome, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da iz stava 35 potvrđene

---

¹³² Seljimijev preliminarni podnesak, stav 33.

¹³³ V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Šešelja*, IT-03-67/PT, pretresno veće, *Odluka po podnesku Vojislava Šešelja kojim se osporavaju nadležnost i forma optužnice*, 26. maj 2004, stav 59 (gde je konstatovano da je identitet učesnika u UZP-u u dovoljnoj meri naveden time to su za jedan broj učesnika navedena imena, a za druge kategorije, kao što su: "vojska Republike Srpske Krajine", "Vojska Republike Srpske", "snage lokalne srpske policije i policije Republike Srbije i Republike Srpske", i "Državna bezbednost Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije"); MKSR, *Prosecutor v. Karemera and Ngirumpatse*, ICTR-98-44-A, žalbeno veće, *Judgement*, 29. septembar 2014, stav 150 (gde je konstatovano da pretresno veće nije pogrešilo kad je učesnike u UZP-u opisalo kao "političke rukovodioce", "lica od uticaja u vojsci, *Interahamwe*, i teritorijalnoj upravi", i "uticajne poslovne ljude"); SCSL, *Prosecutor v. Sesay et al.*, SCSL-04-15-T, pretresno veće, *Judgement*, 2. mart 2009, stavovi 362-367 (gde je konstatovano da je identitet učesnika u UZP-u naveden u dovoljnoj meri tako što su neki od njih navedeni po imenu, dok su neki opisani kao "ostali pretpostavljeni u RUF, Hunti i snagama AFRC/RUF").

¹³⁴ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 45.

¹³⁵ V. takođe MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Prlić i drugi](#), stav 1522.

optužnice izbriše tekst “druga lica koja su delovala u ime OVK ili Privremene vlade”.

79. Što se tiče tvrdnje Tačijeve i Seljimijeve odbrane da nisu navedeni svi učesnici u UZP-u,¹³⁶ sudija za prethodni postupak primećuje da se u stavu 35 potvrđene optužnice u prvom redu koristi izraz “*included* /među drugim /”, a u četvrtom “*including* /uključujući/”. Što se tiče izraza “*included* /među drugim/” u prvom redu stava 35, sudija za prethodni postupak smatra da on dovodi do dvosmislenosti, jer tužilaštvu otvara mogućnost da kao učesnike u UZP-u doda i druge pojedince i grupe, koji se trenutno ne pominju u potvrđenoj optužnici. Što se tiče reči “*including* /uključujući/” u četvrtom redu stava 35, sudija za prethodni postupak smatra da ona nije upotrebljena kao otvorena formulacija. Naprotiv, upotrebljena je kako bi se preciziralo šta podrazumeva izraz “određeni drugi politički i vojni rukovodioci OVK i Privremene vlade”. To se jasno vidi iz teksta potvrđene optužnice.¹³⁷

80. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice i u njoj: (i) izbriše izraz “druga lica koja su delovala u ime OVK ili Privremene vlade” iz osmog reda stava 35; i (ii) reč “*included* /među drugim/” u prvom redu stava 35 zameni rečju “*comprised* /drugi”. Sudija za prethodni postupak smatra da, kad se unesu ove izmene i s obzirom na ostatak teksta potvrđene optužnice, navodi o učesnicima u UZP-u nisu manjkavi i odbrana je o njima dovoljno konkretno obaveštena.

---

¹³⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stav 23; Seljimijev preliminarni podnesak, stav 32.

¹³⁷ Imajući u vidu tvrdnju Krasnićijeve odbrane iznetu na drugom mestu, sudija za prethodni postupak želi da objasni da isto važi za stav 37 potvrđene optužnice, u kojem je reč “*including* /uključujući” upotrebljena kako bi se izneli primeri grupa, odnosno kategorija učesnika i instrumenata UZP-a. Te grupe i kategorije su već obuhvaćene definicijom učesnika i instrumenata UZP-a, pa se stoga rečju “*including* /uključujući” u stavu 37 ta definicija ne proširuje; v. Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 23(a). Isti princip važi i za stavove 39, 42 i 44, drugi red, potvrđene optužnice.

(ii) *Definicija instrumenata*

81. Sudija za prethodni postupak podseća da se u potvrđenoj optužnici navodi da neki ili svi učesnici u UZP-u navedeni u stavu 35 alternativno nisu bili učesnici u UZP-u, već su ih učesnici u UZP-u upotrebili za vršenje zločina kojima se ostvarivao zajednički cilj, to jest, oni su bili instrumenti.¹³⁸ Dakle, u potvrđenoj optužnici definicija instrumenata upućuje na iste pojedince, kategorije i grupe kao i kad je reč o učesnicima u UZP-u, za koje je sudija za prethodni postupak konstatovao da su dovoljno konkretno navedeni.

82. Sudija za prethodni postupak smatra da je dopušteno da tužilaštvo navede da su sva ili neka od lica navedenih u stavu 35 potvrđene optužnice bila ili učesnici ili instrumenti u UZP-u, pod uslovom da to navodi kao alternativu. Valja imati na umu da **iznošenje alternativnih optužbi** ne samo što je dopušteno već predstavlja uvreženu praksu na međunarodnim sudovima i tribunalima.¹³⁹ Na pretresnom panelu je da, na osnovu predočenih dokaza, tačnije utvrdi ko je bio učesnik a ko instrument u UZP-u. Imajući u vidu uslov da optuženi moraju biti obavješteni o optužbama, odbrana se ovim upozorava da, ukoliko se za neka lica ustanovi da nisu učesnici u UZP-u, iako je u optužnici navedeno da jesu, **ostaje optužba da su bila instrumenti UZP-a.**¹⁴⁰

83. U pogledu tvrdnje Krasnićijeve odbrane da se u potvrđenoj optužnici mora navesti putem kojeg učesnika u UZP-u se optuženima stavljaju na teret krivična dela,¹⁴¹ sudija za prethodni postupak smatra da je i to pitanje o kojem se odlučuje tokom suđenja.

---

¹³⁸ Potvrđena optužnica, stav 35.

¹³⁹ V. gore, stav **Error! Reference source not found.** i reference u njemu. V: takođe MKS, *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-309, pretpretresno veće II, [Decision Pursuant to Article 61\(7\)\(a\) and \(b\) of the Rome Statute on the Charges of the Prosecutor Against Bosco Ntaganda](#), 9. jun 2014, stav 100.

¹⁴⁰ V. takođe MKSJ, *Tužilac protiv Hadžića*, IT-04-75-PT, pretresno veće, [Odluka po podnesku odbrane o nedostacima u formi prve izmenjene optužnice](#), 10. novembar 2011, stav 17.

¹⁴¹ Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 46-47.

84. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da nema nedostataka u navodima o instrumentima u stavu 35 potvrđene optužnice, i odbija prigovor Tačijeve, Krasnićijeve i Seljimijeve odbrane u tom pogledu.

3. Doprinos optuženih UZP-u

(a) Izneta argumentacija

85. Tačijeva, Krasnićijeva i Seljimijeva odbrana tvrde da doprinos optuženih UZP-u nije dovoljno konkretno naveden, što ih onemogućava da pripreme odbranu.¹⁴²

86. Konkretnije, prema rečima Tačijeve i Krasnićijeve odbrane, slučajevi u kojima su optuženi lično učestvovali u činjenju krivičnih dela nisu valjano navedeni u optužnici, i to iz sledećih razloga: (i) nisu dovoljno iscrpno opisani; i (ii) datum, mesto, identitet žrtava i radnje optuženih nisu dovoljno precizni.¹⁴³ Krasnićijeva odbrana konkretno traži da se iz stava 40 potvrđene optužnice izbriše tekst *“including /uključujući”* i *“like in the cases discussed below /kao u slučajevima opisanim u stavovima koji slede”*.¹⁴⁴ Ona takođe prigovara da postupci g. Krasnićija u optužnici nisu izneti odvojeno od postupaka drugih optuženih.¹⁴⁵

87. U pogledu drugih načina na koji su optuženi doprineli UZP-u (osim time što su lično učestvovali u krivičnim delima za koja se terete), odbrana sve trojice optuženih tvrdi da su u potvrđenoj optužnici opisi o tome uopšteni, preopsežni i

---

¹⁴² Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 29-34; Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 15-27; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 47-60; Krasnićijeva replika, stav 17.

¹⁴³ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 30-33, 59; Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 21-22; Tačijeva replika, stav 10; Krasnićijeva replika, stavovi 18-23.

¹⁴⁴ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 22; Krasnićijeva replika, stav 29.

¹⁴⁵ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 21(a); Krasnićijeva replika, stav 23.

neprecizni i da nisu potkrepljeni pravno relevantnim činjenicama.¹⁴⁶ Krasnićijeva odbrana traži da se ti opisi izbrišu ukoliko tužilaštvo ne može da iznese dodatne, bolje pojedinosti.¹⁴⁷ Krasnićijeva odbrana, zajedno sa Seljimijevom odbranom, traži i da se iz stavova 50(a), (d)-(f) i 51(a), (d) i (e) potvrđene optužnice izbace reči “including /uključujući, odnosno između ostalog/”.¹⁴⁸ Uz to, Krasnićijeva odbrana ponovo tvrdi da u potvrđenoj optužnici nije tačno, i zasebno od ostalih optuženih, navedeno šta je sam g. Krasnićić uradio.¹⁴⁹

88. Naposljetku, Seljimijeva odbrana tvrdi da je nedostatak potvrđene optužnice i u tome što se temelji na pogrešnoj interpretaciji prava, prema kojoj doprinos UZP-u sam po sebi ne mora da bude kriminalne prirode.¹⁵⁰ Seljimijeva odbrana tvrdi da krivičnu odgovornost povlači samo znatan doprinos ili doprinos koji je po svojoj suštini kriminalan.¹⁵¹ Budući da nijedan od vidova doprinosa iz stava 50 potvrđene optužnice ne ispunjava ovaj kriterijum, te vidove doprinosa treba izbrisati.¹⁵²

89. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da potvrđena optužnica u tom pogledu nema nedostataka, iz sledećih razloga: (i) u njoj se navodi da su optuženi imali ključnu, primarnu i trajnu ulogu u formulisanju zajedničkog zločinačkog cilja; (ii) u optužnici se ne navodi da su optuženi lično izvršili bilo koje od krivičnih dela, već se samo navode pojedini primeri njihovog direktnog učešća, odnosno blizina u odnosu na određena pitanja, događaje i krivične radnje; (iii) potencijalno preklapanje vidova učešća ne dovodi do dvosmislenosti; (iv) iznošenje dodatnih

---

¹⁴⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 32-33; Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 23-27; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 53-60; Tačijeva replika, stav 9; Krasnićijeva replika, stavovi 24-26; Seljimijeva replika, stavovi 30-37.

¹⁴⁷ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 26.

¹⁴⁸ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 26; Seljimijeva replika, stavovi 20, 22.

¹⁴⁹ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 23(b).

¹⁵⁰ Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 47-52.

¹⁵¹ Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 51-52.

¹⁵² Seljimijev preliminarni podnesak, stav 52.

pojedivosti, osim onih koje su već iznete, je stvar dokazivanja na suđenju; (v) svrha izraza “*including* /uključujući/” i “*like* /kao što su/” jeste da se iznesu dodatne pojedinosti, a ne da se tužilaštvu pruži prilika da proširi svoju tezu i doda vidove učešća koji nisu navedeni u optužnici; i (vi) u pravu nije propisano vrste postupaka same po sebi ne bi mogle predstavljati doprinos zajedničkom zločinačkom cilju.¹⁵³

(b) Odluka

(i) *Lično učešće u krivičnim delima*

90. Sudija za prethodni postupak podseća da se optuženi u ovom predmetu terete pre svega za činjenje krivičnih dela učešćem u UZP-u.¹⁵⁴ Oni nisu optuženi za direktno izvršenje nijednog od krivičnih dela za koja se terete. Međutim, u potvrđenoj optužnici se navodi da su optuženi doprineli zajedničkom cilju UZP-a, između ostalog, tako što su lično učestvovali u krivičnim delima za koja se terete ili su im na drugi način doprineli.¹⁵⁵ U optužnici se potom navode primeri tog ličnog učešća. Izrazi “*including* /uključujući/” i “*like in the cases discussed below* /kao u slučajevima opisanim u stavovima koji slede/” u stavu 40 potvrđene optužnice jasno ukazuju na to se radi o primerima, što je tužilaštvo izričito potvrdilo.¹⁵⁶

91. Sudija za prethodni postupak smatra da se primeri ličnog učešća odnosno doprinosa optuženih krivičnim delima moraju iscrpno navesti. Tvrdnja tužilaštva da to nije neophodna budući da se optuženi terete odgovornošću po osnovu UZP-a a ne za direktno izvršilaštvo nije uverljiva. U potvrđenoj optužnici se navodi da lično učešće i doprinos optuženih krivičnim delima za koja se terete predstavlja

---

¹⁵³ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 17-20.

¹⁵⁴ Potvrđena optužnica, stav 172.

¹⁵⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 40-47.

¹⁵⁶ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 18.

doprinos ostvarenju zajedničkog cilja UZP-a. Stoga su primeri ličnog učešća pravno relevantne činjenice koje se moraju navesti u potvrđenoj optužnici. Ukoliko se to uopšte ili delom ne učini, prekršena je obaveza da se optuženi (u potpunosti) obaveste o tome koji su to postupci koji, povlače njihovu krivičnu odgovornost. To može da naruši njihovu mogućnost da se brane. Nebitno je to što su ti postupci pravno kvalifikovani kao doprinos zajedničkom cilju UZP-a, a ne kao direktno izvršilaštvo. Optuženom se uvek moraju pružiti detaljne informacije o postupcima koji povlače krivičnu odgovornost, a optužnica mora da sadrži *sve* činjenice na kojima počivaju optužbe.¹⁵⁷

92. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da to što nisu iscrpno navedeni primeri ličnog učešća optuženih i njihov doprinos krivičnim delima predstavlja nedostatak potvrđene optužnice. Shodno tome, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice u kojoj će: (i) reč "*including* /uključujući i/" u stavu 40 potvrđene optužnice zameniti rečju "*by* /putem/"; i (ii) tekst "*like in the cases discussed below* /kao u slučajevima opisanim u stavovima koji slede" zameniti tekstom "*as discussed below* /kao što je opisano u stavovima koji slede/".¹⁵⁸ Ukoliko tužilaštvo bude želelo da navede dodatne primere ličnog učešća optuženih u krivičnim delima za koja se terete, moraće da zatraži odobrenje za izmenu potvrđene optužnice.¹⁵⁹

---

¹⁵⁷ V. nalog shodno pravilu 86(4), stavovi 8-9, 15, 18; MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 210 (gde je konstatovano: "[K]onkretne pojedinosti koje se navode kao pravno relevantne činjenice su djela optuženog"); MKS, [drugostepena presuda u predmetu Lubanga](#), stav 123 (gde se konstatuje da "optuženom moraju biti pružene detaljne informacije o [...] njegovim postupcima koji povlače krivičnu odgovornost").

¹⁵⁸ Sudija za prethodni postupak želi da pojasni da reč "*including* /uključujući/" u stavu 44, deveti red, može da se zadrži, jer se njom uvode dodatne pojedinosti o postupcima ("saslušavali članove [BRISANO]") o kojima su već izneti dovoljno konkretni navodi; V. i dole, stav **Error! Reference source not found.**

¹⁵⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Gucati i Haradinaj*, stav 87.

93. Sudija za prethodni postupak će se sada baviti tvrdnjom Tačijeve i Krasnićijeve odbrane da datumi, mesta, identitet žrtava i radnje optuženih nisu dovoljno konkretno navedeni.

94. Kad je reč o datumima, sudija za prethodni postupak podseća da se, ukoliko se ne može navesti tačan datum, može navesti razuman vremenski period.¹⁶⁰ U stavovima 41-47 potvrđene optužnice navode se ili konkretni vremenski parametri (na primer, "juli 1998",¹⁶¹ "krajem jula 1998", "oktobar 1998", [BRISANO]), ili približni datumi ("[d]ana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma"). Sudija za prethodni postupak dalje primećuje da se stavovi 41-47 moraju tumačiti zajedno s odeljkom potvrđene optužnice vezanim za krivična dela za koja se optuženi terete i tabelarnim prikazima A-C.¹⁶² U tim delovima su navedeni i drugi približni datumi, čime su optužbe dodatno konkretizovane.¹⁶³

95. Međutim, sudija za prethodni postupak primećuje da je na dva mesta potvrđena optužnica i dalje nejasna kad je reč o relevantnim vremenskim okvirima:

- a) u stavu 43, tužilaštvo navodi sledeće: "[u] više prilika", g. Tači i g. Seljimi preduzimali su mere da bi zastrašili i nametnuli svoju vlast jedinicama povezanim sa Demokratskim savezom Kosova (u daljem tekstu: LDK). Posle formulacije "[u] više prilika" konkretno su navedeni samo jedno vreme i mesto, koji su uvedeni rečju "*including* /uključujući/". Sudija za prethodni postupak smatra da ovako formulisana rečenica ne pruža optuženima

---

¹⁶⁰ V. gore, stav 33.

¹⁶¹ Ovaj vremenski period je dodatno preciziran dodavanjem objašnjenja "neposredno nakon napada jedinica OVK na Orahovac"; potvrđena optužnica, stav 42.

¹⁶² V. na primer, potvrđena optužnica, stavovi 65, 73, 101, 107-108, 110.

¹⁶³ Sudija za prethodni postupak primećuje da su, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud, neki podaci u stavovima 41, 43 i 47 potvrđene optužnice, kao i u odeljcima vezanim za krivična dela za koja se optuženi terete i u tabelarnim prikazima, redigovani u odnosu na odbranu, ali da to redigovanje ne umanjuje konkretnost potvrđene optužnice, budući da će svi redigovani podaci u dogledno vreme biti dostupni odbrani.

adekvatne informacije o tome u kojim su "prilikama" preduzimali mere da zastraše ili nametnu vlast nad jadnicima povezanim s LDK-om. Shodno tome, tužilaštvu se nalaže da: (i) ili konkretnije navede slučajeve kada su optuženi preduzeli takve mere; (ii) ili ukloni tekst: "*On a number of occasions, including /U više prilika, uključujući/*" iz stava 43 potvrđene optužnice;¹⁶⁴

- b) u stavu 47, tužilaštvo navodi da su tokom 1999. g. Veselji, g. Seljimi i g. Krasnići bili "umešani u razne aspekte prebacivanja, zatvaranja i/ili puštanja zatvorenika koji su bili zatvoreni u jednom objektu blizu Klečke/Klečkë". Sudija za prethodni postupak primećuje da, čak ako se tumači u kontekstu odeljka potvrđene optužnice vezanog za krivična dela za koja se optuženi terete i tabelarnog prikaza A, optuženi ovim nisu adekvatno obavješteni o relevantnim vremenskim okvirima svoje umešanosti. Tužilaštvu se stoga nalaže da: (i) u potvrđenoj optužnici konkretnije navede relevantni vremenski okvir; ili da (ii) izbriše rečenicu "Tokom 1999, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI bili su umešani u razne aspekte prebacivanja, zatvaranja i/ili puštanja zatvorenika koji su bili zatvoreni u jednom objektu blizu Klečke/Klečkë" iz stava 47 potvrđene optužnice. Isto važi za stav 75 potvrđene optužnice.

96. Kad je reč o mestu, sudija za prethodni postupak podseća da se u stavovima 41-47 potvrđene optužnice navode ili konkretna ili približna mesta (na primer, "Orahovac/Rahovec i okolna sela", "u Orahovcu, okolini Orahovca", "bivša policijska stanica u Mališevu/Malishevë", [BRISANO], "Jablanica/Jabllanicë",

---

¹⁶⁴ Sudija za prethodni postupak skreće pažnju na to da je reč "*including /uključujući/*" upotrebljena i kad se govori o "jedinicama povezanim s LDK, *uključujući* jedinice vlade u izgnanstvu, povezane sa Oružanim snagama Republike Kosovo" (kurziv dodat). Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including /uključujući/*" u ovom kontekstu upotrebljena kako bi se konkretnije opisala definisana kategorija ("jedinice povezane s LDK-om"). Ona stoga ne dovodi do dvosmislenosti ne omogućava tužilaštvu da proširi svoju tezu.

[BRISANO], "u jednom objektu blizu Klečke/Klečkë").¹⁶⁵ Sudija za prethodni postupak ne vidi nedostatak u formulacijama kao što su "Orahovac/Rahovec i okolna sela" ili "u Orahovcu, okolini Orahovca". Tačni geografski okviri ponekad se ne mogu jasno ustanoviti, već se utvrđuju tokom suđenja. Nije potrebno da tužilaštvo u ovoj fazi navede koja su to sve "okolna sela".

97. Sudija za prethodni postupak ima u vidu da Tačijeva odbrana iznosi prigovor i u vezi s formulacijom "na drugim mestima" iz stava 42 potvrđene optužnice,¹⁶⁶ kada se govori o izvesnim zatvorenicima koji su oti "u Orahovcu, okolini Orahovca i *na drugim mestima*" (kurziv dodat). Sudija za prethodni postupak smatra da ta formulacija ne dovodi do dvosmislenosti, budući da je konkretno navedeno mesto na koje su ti zatvorenici odvedeni ("bivša policijska stanica u Mališevu/Malishevë").

98. Kad je reč o žrtvama, sudija za prethodni postupak podseća da su one u stavovima 41-47 potvrđene optužnice opisane tako što su navedeni: (i) period ili datum i mesto otmice ili hapšenja i mesto na koje su prebačene (na primer, "oteti u Orahovcu, okolini Orahovca" u julu 1998. i "prebačeni u bivšu policijsku stanicu u Mališevu/Malishevë"; uhapšeni u [BRISANO], [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, i prebačeni u [BRISANO]); (ii) nacionalna pripadnost (na primer, "srpski civili", [BRISANO]); (iii) broj (na primer [BRISANO]); odnosno (iv) zanimanje (na primer [BRISANO]). Sudija za prethodni postupak napominje i da se stavovi 41-47 moraju tumačiti uporedo s odeljkom potvrđene optužnice vezanim za krivična

---

¹⁶⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 42-47. Sudija za prethodni postupak primećuje da su, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud, neki podaci u stavovima 41, 43 i 47 potvrđene optužnice redigovani u odnosu na odbranu, ali da to redigovanje ne umanjuje konkretnost potvrđene optužnice, budući da će svi redigovani podaci u dogledno vreme biti dostupni odbrani.

¹⁶⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stav 33.

dela za koja se optuženi terete i tabelarnog prikaza A, koji sadrže dalje slične pojedinosti i u kojima su neke od žrtava navedene po imenu.¹⁶⁷

99. Kad je reč o radnjama optuženih, sudija za prethodni postupak napominje da su opisi tih radnji jezgroviti i dovoljno konkretni (na primer, [BRISANO], "bili su umešani u razne aspekte prebacivanja, zatvaranja i/ili puštanja zatvorenika").¹⁶⁸ Te radnje ne moraju se preciznije opisivati. Bitno je da su optuženi obavešteni o tome koji postupci povlače njihovu krivičnu odgovornost, a na suđenju će biti odlučeno dali je potrebno dostaviti dodatne pojedinosti.

100. Sudija za prethodni postupak će se na kraju baviti prigovorom koji Krasnićijeva odbrana iznosi protiv potvrđene optužnice zbog toga što postupci g. Krasnićija u njoj nisu izneti odvojeno od postupaka drugih optuženih.¹⁶⁹ Po mišljenju sudije za prethodni postupak, to što se u potvrđenoj optužnici govori o više optuženih zajedno optužnicu ne čini nedovoljno konkretnom ili manjkavom, budući da se u njoj navodi da optuženi postupali u okviru UZP-a. U njoj je, gde je to relevantno, lično učešće optuženih u krivičnim delima opisano dovoljno detaljno, što im omogućava da ustanove o kojim se tačno događajima, odnosno incidentima radi. Po mišljenju sudije za prethodni postupak, gde god se u optužnici više optuženih spominju zajedno, tamo opisani postupci odnose se na sve njih.

101. Međutim, sudija za prethodni postupak ističe da tvrdnje tužilaštva o nekoj konkretnoj vrsti postupaka ne smeju da se odnose na više optuženih ako se za te postupke ne terete svi ti optuženi. To se kosi s potrebom da optuženi budu jasno

---

¹⁶⁷ V. na primer, potvrđena optužnica, stavovi 65, 107-108, 110. Sudija za prethodni postupak primećuje da su, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud, neki podaci u stavovima 41, 43 i 47 potvrđene optužnice, kao i u odeljcima vezanim za krivična dela za koja se optuženi terete i u tabelarnom prikazu A, redigovani u odnosu na odbranu, ali da to redigovanje ne umanjuje konkretnost potvrđene optužnice, budući da će svi redigovani podaci u dogledno vreme biti dostupni odbrani.

¹⁶⁸ Potvrđena optužnica, stavovi 42-47.

¹⁶⁹ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 21(a); Krasnićijeva replika, stav 23.

obavešteni o prirodi i uzroku optužbi kojima se terete, a odrazilo bi se i na njihovu sposobnost da se pripreme, jer bi odbrana morala da utroši vreme i resurse kako bi ustanovila i osporila navode koji zapravo nisu relevantni ili bitni. Shodno tome, kad god se protiv više optuženih istovremeno iznose navodi o različitim vrstama postupaka, a ti postupci se ne odnose na sve njih, tužilaštvu se nalaže da konkretnije navede koji postupci se stavljaju na teret kojem optuženom.

102. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da su, uz izuzetak opisan u stavovima **Error! Reference source not found.** i **Error! Reference source not found.**, navodi u potvrđenoj optužnici o ličnom učešću optuženih u krivičnim delima za koja se terete dovoljno jasni i konkretni.

(ii) *Drugi vidovi doprinosa*

103. Što se tiče doprinosa optuženih zajedničkom cilju, nezavisno od ličnog učešća u krivičnim delima za koja se terete, sudija za prethodni postupak kao prvo primećuje da su u stavovima 48-51 potvrđene optužnice ukratko, ali sveobuhvatno navedeni različiti vidovi doprinosa optuženih ostvarenju zajedničkog cilja. Ono što je bitno jeste to što su opisi doprinosa iscrpni i što u potvrđenoj optužnici u tom pogledu nema dvosmislenosti.

104. Kao drugo, sudija za prethodni postupak podseća da je navedeno da su optuženi bili na visokim položajima u OVK i Privremenoj vladi i da su delili zajednički cilj s ostalim učesnicima u UZP-u.¹⁷⁰ S obzirom na prirodu optužbi u ovom predmetu, razmere krivičnih dela, činjenicu da su činjena tokom dužeg vremenskog perioda, kao i to da su u činjenju krivičnih dela učestvovala i druga lica, nemoguće je u potvrđenoj optužnici precizno navesti sve pojedinosti o doprinosu optuženih, kao što traži odbrana.¹⁷¹ Takve pojedinosti mogu se izneti u

---

¹⁷⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 2, 5, 8, 11.

¹⁷¹ V. Tačijev preliminarni podnesak, stav 33; podnesak Krasnićijeve odbrane, stavovi 23(b), 26.

prikazu koji se podnosi shodno pravilu 86(3)(b) i predloženim dokazima. Tužilaštvo u prikazu shodno pravilu 86(3)(b) i putem dokaza ne sme da opisuje nove vidove doprinosa, koji nisu već izneti u potvrđenoj optužnici, ali tim materijalom može da pruži odbrani dodatne relevantne pojedinosti i doprinese pripremi odbrane optuženih. Sudija za prethodni postupak primećuje i to da je način na koji je tužilaštvo iznelo navode o doprinosu optuženih zajedničkom cilju u skladu s praksom međunarodnih krivičnih sudova.¹⁷²

105. Kao treće, u pogledu upotrebe reči “*including* /uključujući, odnosno između ostalog” u stavovima 48-51 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak primećuje da se tim terminom najavljuju primeri vidova doprinosa koji su prethodno već konkretno navedeni. Stoga, u tom kontekstu, reč “uključujući” nije upotrebljena kao otvorena formulacija i ne omogućava tužilaštvu da proširi svoju tezu. Sudija za prethodni postupak stoga smatra da reči “uključujući” i “između ostalog” u stavovima 48-51 potvrđene optužnice mogu da se zadrže.¹⁷³

106. Međutim, sudija za prethodni postupak primećuje da se u stavovima 48-51 potvrđene optužnice kaže da su svi optuženi doprinosili zajedničkom cilju “i to na jedan ili više [...] načina” koji su potom navedeni. Prema tumačenju sudije za prethodni postupak, to otvara mogućnost da nisu svi navedeni vidovi doprinosa relevantni odnosno da ne važe za sve optužene. Ukoliko je to slučaj i iz razloga navedenih u stavu **Error! Reference source not found.**, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da jasno i konkretno navede za koji vid doprinosa tereti kog optuženog.

107. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje, uz izuzetak iz stava **Error! Reference source not found.**, da su navodi o doprinosu

---

¹⁷² V. MKSJ, *Tužilac protiv Karadžića*, IT-95-5/18-PT, [Treća izmenjena optužnica](#), 27. februar 2009, stav 14; *Tužilac protiv Krajišnika i Plavšićeve*, IT-00-39 i 40-PT, [Izmenjena konsolidovana optužnica](#), 7. mart 2002, stav 8; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, IT-06-90-T, [Izmijenjena spojena optužnica](#), 12. mart 2008, stavovi 17-20.

¹⁷³ Isto važi za stav 36 potvrđene optužnice.

optuženih zajedničkom cilju, izneti u potvrđenoj optužnici, dovoljno jasni i konkretni.

(iii) Prigovor u vezi kriminalizacijom zakonite radnje

108. Sudija za prethodni postupak će se sada baviti prigovorom Seljimijeve odbrane da se potvrđena optužnica temelji pogrešnom tumačenju zakona – da doprinos UZP-u sam po sebi ne mora da bude kriminalan.¹⁷⁴ Sudija za prethodni postupak konstatuje da je to pravno pitanje, koje odbrana, ukoliko želi, može da pokrene tokom suđenja. Pored toga, pitanje koje iz toga sledi – da li se postupci koji, po svemu sudeći, nisu kriminalni, mogu uzeti u obzir pri utvrđivanju odgovornosti optuženih – preuranjeno je. U svakom slučaju, to što se, u cilju obaveštavanja optuženih o tezi tužilaštva, u potvrđenoj optužnici opisuju i izvesni postupci koji nisu kriminalni, ne predstavlja nedostatak optužnice. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak odbacuje prigovor Seljimijeve odbrane.

D. OPTUŽBA ZA POMAGANJE

(a) Izneta argumentacija

109. Tačijeva, Krasnićijeva i Seljimijeva odbrana **tvrde da su optužbe za pomaganje manjkave** jer nije jasno na koje radnje činjenja i nečinjenja optuženih se tužilaštvo poziva kako bi ustanovilo njihovu odgovornost.¹⁷⁵ U meri u kojoj su radnje činjenja i nečinjenja iste kao one na koje se poziva u cilju utvrđivanja odgovornosti po osnovu UZP-a, Tačijeva i Krasnićijeva odbrana dodaju da: (i) kao što je već rečeno, ti opisi su nedopustivo neprecizni i uopšteni; (ii) u potvrđenoj

---

¹⁷⁴ Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 47-52.

¹⁷⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stav 36; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 30(a)-(b); Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 25, 29 *et seq.*

optužnici nisu konkretno opisane značajne posledice koje su te radnje činjenja i nečinjenja imale na izvršenje krivičnih dela za koja se optuženi terete; i (iii) nije navedeno na osnovu čega su optuženi znali da će krivična dela verovatno biti izvršena.¹⁷⁶

110. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da potvrđena optužnica u tom pogledu nema nedostataka, iz sledećih razloga: (i) u njoj se jasno navodi da su radnje činjenja i nečinjenja vezane za pomaganje iste kao one koje su navedene u vezi s odgovornošću po osnovu UZP-a; (ii) radnje i obrazac postupanja su dovoljno detaljno opisani; (iii) posledice tog postupanja na konkretna krivična dela su pitanje dokazivanja; i (iv) *mens rea* je izričito opisana, kao i činjenice iz kojih se može izvesti zaključak o stanju svesti optuženih.¹⁷⁷

(b) Odluka

111. Kao prvo, sudija za prethodni postupak primećuje da se u potvrđenoj optužnici jasno kaže da “[n]avedeno činjenje i nečinjenje” vezano za odgovornost po osnovu UZP-a predstavlja osnov i za pomaganje.¹⁷⁸ Kao drugo, sudija za prethodni postupak je već konstatovao da su te radnje i postupci, uz izuzetke opisane ranije u tekstu, dovoljno konkretno opisani,¹⁷⁹ te se ovim pitanjem neće dalje baviti. Kao treće, pitanje da li su radnje činjenja i nečinjenja značajno uticale na izvršenje krivičnih dela rešavaće se tokom suđenja. Na kraju, kad je reč o *mens rea*, sudija za prethodni postupak konstatuje da je u potvrđenoj optužnici opisano samo stanje svesti. U takvom slučaju, činjenice na osnovu kojih se dokazuje to stanje svesti su stvar dokazivanja.¹⁸⁰

---

¹⁷⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 36-39; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 30(b)-(f).

¹⁷⁷ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 21-23.

¹⁷⁸ Potvrđena optužnica, stav 52.

¹⁷⁹ V. gore, stavovi **Error! Reference source not found.**-**Error! Reference source not found.**.

¹⁸⁰ V. gore, stav **Error! Reference source not found.**.

112. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da su u potvrđenoj optužnici dovoljno jasno i konkretno izneti navodi o vidu odgovornosti za pomaganje i odbija prigovor Tačijeve, Krasnićijeve i Seljimijeve odbrane u tom pogledu.

E. OPTUŽBA O ODGOVORNOSTI PRETPOSTAVLJENOG

(a) Izneta argumentacija

113. Tačijeva, Krasnićijeva i Seljimijeva odbrana tvrde da u potvrđenoj optužnici nisu iznete valjane optužbe o odgovornosti pretpostavljenog jer nije jasno i precizno navedeno sledeće: (i) pravno relevantne činjenice na osnovu kojih je zaključeno da je postojao odnos pretpostavljeni-potčinjeni; (ii) identitet potčinjenih; (iii) kažnjivi postupci potčinjenih i odgovarajući vidovi krivične odgovornosti; (iv) postupci optuženih na osnovu kojih se može utvrditi da su znali ili da su imali osnova da znaju da se njihovi potčinjeni spremaju da izvrše, ili su već izvršili, krivična dela; i (v) postupci optuženih koji čine osnov za tvrdnju da optuženi nisu preduzeli nužne i razumne mere da te radnje spreče ili da kazne njihove izvršioce.¹⁸¹

114. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da potvrđena optužnica u tom pogledu nema nedostataka, iz sledećih razloga: (i) navedeno je da su optuženi bili članovi Glavnog štaba i zauzimali najviše položaje u OVK i/ili Privremenoj vladi, što je dovoljan opis njihovog pretpostavljenog položaja; (ii) u potvrđenoj optužnici njihovi potčinjeni su jasno navedeni pozivanjem na prethodno opisane učesnike i instrumente u UZP-u; (iii) navodi o kažnjivim postupcima potčinjenih moraju se sagledati u svetlu pravno relevantnih činjenica na kojima počivaju

---

¹⁸¹ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 40-48; Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 32-40; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 65-77; Tačijeva replika, stavovi 11-12; Seljimijeva replika, stavovi 19-22.

krivična dela za koja se optuženi terete; (iv) *mens rea* je izričito navedena; i (v) pravno relevantna činjenica koju treba navesti je već to što optuženi nisu preduzeli neophodne i razumne mere da spreče činjenje krivičnih dela ili kazne njihove učinioce, i nije potrebno iznositi dodatne pojedinosti.¹⁸² Tužilaštvo dodaje da navodi u potvrđenoj optužnici prevazilaze traženi minimum, jer su navedene i činjenice koje govore o efektivnoj kontroli optuženih, činjenice na osnovu kojih se direktno ili indirektno može ustanoviti njihovo stanje svesti, kao i izvesne radnje činjenja i nečinjenja koje pokazuju da optuženi nisu preduzeli neophodne i razumne mere.¹⁸³

(b) Odluka

(i) Odnos pretpostavljeni-potčinjeni i identitet potčinjenih

115. Sudija za prethodni postupak podseća da se u potvrđenoj optužnici iznosi da su optuženi bili članovi Glavnog štaba OVK i Privremene vlade. Kako se tvrdi, oni su, u različitim trenucima tokom perioda na koji se odnosi potvrđena optužnica, bili na sledećim položajima, za koje je jasno da su položaji pretpostavljenog:

- a. gospodin Tači: načelnik Direkcije za politička pitanja i Direkcije za informacije OVK, vrhovni komandant OVK, predsednik Privremene vlade;
- b. gospodin Veselji: član Direkcije OVK za politička pitanja, načelnik obaveštajne službe OVK, šef Obaveštajne službe Kosova i ministar za obaveštajne poslove u Privremenoj vladi;

---

¹⁸² Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 24-33.

¹⁸³ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 26, 30, 33.

- c. gospodin Seljimi: načelnik Direkcije OVK za operacije, glavni inspektor OVK i ministar za javni red, odnosno ministar unutrašnjih poslova u Privremenoj vladi;
- d. gospodin Krasnići: član Direkcije OVK za politička pitanja, zvanični portparol OVK, zamenik komandanta OVK, portparol Privremene vlade.¹⁸⁴

116. U potvrđenoj optužnici se dalje navodi da su, zahvaljujući tim položajima i shodno svojim *de facto* ovlašćenjima, optuženi imali efektivnu kontrolu nad učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su izvršili krivična dela za koja se oni terete.¹⁸⁵ Sudija za prethodni postupak smatra da je u potvrđenoj optužnici izneto dovoljno elemenata o odgovornosti pretpostavljenog i smatra da ona u tom pogledu ne sadrži nedostatke.

117. Primećujući da Krasnićijeva odbrana osporava tvrdnju da je OVK bila u dovoljnoj meri organizovana struktura, s hijerarhijom i linijama komunikacije koji opravdavaju zaključak o komandnoj odgovornosti,¹⁸⁶ sudija za prethodni postupak ističe da je to pitanje dokazivanja koje će biti rešeno na suđenju. Ukoliko Krasnićijeva odbrana osporava postojanje odnosa pretpostavljeni-potčinjeni, ona to pitanje može da pokrene pred pretresnim panelom. Činjenice o postojanju odnosa pretpostavljeni-potčinjeni navedene su u dovoljnoj meri da bi se smatralo da su optuženi obavešteni o optužbama.

118. Što se tiče identiteta potčinjenih, sudija za prethodni postupak primećuje da se u potvrđenoj optužnici navodi da su potčinjeni bili učesnici i instrumenti u UZP-u.¹⁸⁷ Sudija za prethodni postupak je već konstatovao da su učesnici i

---

¹⁸⁴ Potvrđena optužnica, stavovi 2, 5, 8, 11.

¹⁸⁵ Potvrđena optužnica, stav 53.

¹⁸⁶ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 34.

¹⁸⁷ Potvrđena optužnica, stav 53.

instrumenti u UZP-u identifikovani u dovoljnoj meri.¹⁸⁸ Iz tog razloga i s obzirom na načela izložena u stavu 38, sudija za prethodni postupak konstatuje da su potčinjeni identifikovani u dovoljnoj meri.

(ii) *Postupci potčinjenih i odgovarajući vidovi krivične odgovornosti*

119. Kad je reč o tvrdnji Tačijeve odbrane da kažnjivi postupci potčinjenih nisu valjano navedeni, sudija za prethodni postupak ističe da se odeljak potvrđene optužnice o odgovornosti pretpostavljenog mora tumačiti zajedno s delom u kojem su izneta krivična dela za koja se optuženi terete.¹⁸⁹ U pogledu prigovora Seljimijeve odbrane protiv potvrđene optužnice zbog toga što u njoj nisu precizirani vidovi krivične odgovornosti koji su relevantni za krivična dela za koja se optuženi terete,¹⁹⁰ sudija za prethodni postupak konstatuje krivična dela koja su počinili potčinjeni jesu pravno relevantne činjenice koje se moraju navesti, ali da odgovarajući vidovi krivične odgovornosti nisu.¹⁹¹ Iz tih razloga, sudija za prethodni postupak odbija prigovore Tačijeve i Seljimijeve odbrane u tom pogledu.

(iii) *Subjektivno obeležje*

120. Sudija za prethodni postupak podseća da tužilaštvo može da iznese ili stanje svesti, u kojem slučaju su činjenice na osnovu kojih se ono utvrđuje stvar dokazivanja, ili može da iznese činjenice na osnovu kojih se može izvesti zaključak o stanju svesti.¹⁹²

---

¹⁸⁸ V. gore, stavovi **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found..**

¹⁸⁹ Tačijev preliminarni podnesak, stav 43.

¹⁹⁰ Seljimijev preliminarni podnesak, stav 67.

¹⁹¹ V. takođe MKSJ, [odluka u predmetu Perišić](#), stav 31.

¹⁹² V. gore, stavovi **Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found..**

121. U potvrđenoj optužnici se navodi da su optuženi znali ili je bilo osnova da znaju da se lica pod njihovom efektivnom kontrolom spremaju da izvrše ili su već izvršila krivična dela.¹⁹³ U optužnici se dalje iznose neke, ali ne sve činjenice iz kojih se može izvesti zaključak o stanju svesti optuženih: (i) njihovo učešće u pripremi, osmišljavanju i/ili izvršenju krivičnih dela; (ii) njihovo prisustvo na mestima na kojim su krivična dela izvršena; (iii) činjenica da su dobijali informacije da su ta krivična izvršena; i/ili (iv) činjenica da su lično videli dokaze da su ta krivična dela izvršena.¹⁹⁴

122. Sudija za prethodni postupak smatra da, s obzirom na to da je u potvrđenoj optužnici izneto stanje svesti, optuženi o tome jesu u dovoljnoj meri informisani. U potvrđenoj optužnici se ne moraju iznositi i činjenice na osnovu kojih se može izvesti zaključak o stanju svesti. Pored toga, nebitno je da li su te činjenice uopštene i neprecizne – kao što tvrdi odbrana,¹⁹⁵ jer će to biti ocenjeno tokom suđenja. Isto tako, korišćenje termina “*including* /budući da su/” u stavu 54 potvrđene optužnice – kojem se odbrana protivi¹⁹⁶ – ne predstavlja nedostatak optužnice. Naprotiv, on je upotrebljen kako bi se konkretnije iznele određene činjenice iz kojih se može izvesti zaključak o stanju svesti.

123. Iz tih razloga, sudija za prethodni postupak odbija prigovore odbrane u ovom pogledu.

---

¹⁹³ Potvrđena optužnica, stav 54.

¹⁹⁴ Potvrđena optužnica, stav 54.

¹⁹⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stav 44; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 38; Seljimijev preliminarni podnesak, stavovi 68-70.

¹⁹⁶ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 38(c); Seljimijev preliminarni podnesak, stav 68; Seljimijeva replika, stavovi 19, 21.

(iv) *Postupci na osnovu kojih se može zaključiti da optuženi nisu preduzeli neophodne i razumne mere*

124. Sudija za prethodni postupak podseća da je u velikom broju slučajeva dovoljno navesti da optuženi nisu preduzeli nužne i razumne mere da spreče izvršenje krivičnih radnji ili da kazne njihove izvršioce.¹⁹⁷

125. U potvrđenoj optužnici se navodi da optuženi nisu preduzeli neophodne i razumne mere da spreče izvršenje krivičnih dela za koja se terete i/ili da kazne njihove izvršioce.¹⁹⁸ Potom su nabrojane neke, ali ne sve mere koje optuženi nisu preduzeli: (i) nisu pokrenuli ozbiljne ili odgovarajuće istrage niti su preduzeli druge ozbiljne i odgovarajuće mere; (ii) nisu obavestili odgovarajuće vlasti o vršenju krivičnih dela, odnosno o mogućnosti da ona budu izvršena; (iii) nisu nikog otpustili niti izrekli disciplinske mere ili oduzeli čin; (iv) nisu izdali naređenja kako bi izvršiocima zabranili vršenje krivičnih dela ili ih u tome zaustavili; i/ili (iv) nisu preduzeli druge odgovarajuće mere, poput adekvatne obuke i uvođenja neophodnih pravila i procedura, kojima bi sprečili vršenje krivičnih dela.¹⁹⁹

126. Sudija za prethodni postupak smatra da, s obzirom na to da je u potvrđenoj optužnici navedeno da optuženi nisu preduzeli neophodne i razumne mere da spreče izvršenje krivičnih dela za koja se terete i/ili da kazne njihove izvršioce, optuženi jesu u dovoljnoj meri obavešteni o tome da se terete za propust da preuzmu neophodne i razumne mere. U potvrđenoj optužnici se ne moraju iznositi i konkretne pojedinosti koje ukazuju na njihov propust da preuzmu takve mere. One su stvar dokazivanja na suđenju.²⁰⁰ Činjenica da je u stavu 55(e) potvrđene optužnice upotrebljen izraz "*including /poput/*" – kojem se Seljimijeva

---

¹⁹⁷ V. gore, stav **Error! Reference source not found.**

¹⁹⁸ Potvrđena optužnica, stav 55.

¹⁹⁹ Potvrđena optužnica, stav 55.

²⁰⁰ SCSL, *Prosecutor v. Sesay et al.*, SCSL-04-15-A, žalbeno veće, *Judgement*, 26. oktobar 2009, stav 76.

odbrana protiv²⁰¹ – ne predstavlja nedostatak u optužnici, budući da je taj izraz upotrebljen kako bi opis bio konkretniji. Iz tih razloga, sudija za prethodni postupak odbija ovaj prigovor.

F. PRIGOVORI NA OPTUŽBE O KONKRETNIM KRIVIČNIM DELIMA

1. Opšta zapažanja

127. Sudija za prethodni postupak najpre napominje da se pri odlučivanju o tome koliko konkretni moraju da budu navodi o krivičnim delima, moraju uzeti u obzir okolnosti predmeta, priroda i razmere krivičnih dela, kao i vidovi krivične odgovornosti za koje se optuženi terete. Shodno tome, sudija za prethodni postupak primećuje da se optuženi ne terete da su lično fizički izvršili bilo koje od krivičnih dela, već da su ih izvršili time što su učestvovali u UZP-u i/ili kao pomagači.²⁰² Pored toga, ili alternativno, optuženi se terete odgovornošću pretpostavljenog za krivična dela koja su izvršili njihovi potčinjeni.²⁰³

128. Sudija za prethodni postupak dalje napominje da se za krivična dela navodi da su bila širih razmera, kontinuirana i da su se ponavljala, kao i da su vršena: (i) nakon hapšenja i otmica, u 42 objekta zatvaranja ili u vezi s tim objektima, koji su se nalazili na više precizno navedenih mesta, u 16 opština na Kosovu i dve oblasti u severnoj Albaniji; (ii) tokom perioda od više od 19 meseci i (iii) nad više stotina žrtava.²⁰⁴

---

²⁰¹ Seljimijev preliminarani podnesak, stav 76.

²⁰² Potvrđena optužnica, stavovi 32-52, 172-173.

²⁰³ Potvrđena optužnica, stavovi 53-55, 172-173.

²⁰⁴ Potvrđena optužnica, stavovi 16, 19, 37, 57-59, 94-96, 135-136, 171. V. takođe potvrđena optužnica, stavovi 57-171, tabelarni prikazi A-C. Sudija za prethodni postupak podseća: (i) da je u tabelarnom prikazu A navedeno približno najmanje 430 žrtava; (ii) da je u tabelarnom prikazu B navedeno 98 žrtava; i (iii) da je u tabelarnom prikazu C navedeno 18 žrtava.

2. Opšta obeležja ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti

(a) Izneta argumentacija

129. Tačijeva odbrana tvrdi da u potvrđenoj optužnici nisu valjano navedena opšta obeležja ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti.²⁰⁵ U pogledu opštih obeležja ratnih zločina, Tačijeva odbrana tvrdi da se za njihove žrtve, definisane kao "protivnici", ne može reći da su nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima, budući da tužilaštvo, objašnjavajući taj termin, dalje kaže da tu spadaju lica koja su "sarađivala" ili "imala veze sa" snagama Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SRJ).²⁰⁶ Tačijeva odbrana zaključuje da nije ispunjen uslov postojanja veze kad je reč o ratnim zločinima.²⁰⁷

130. U pogledu opštih obeležja zločina protiv čovečnosti, Tačijeva odbrana tvrdi da krivična dela za koja se tereti nisu bila usmerena protiv "civilnog stanovništva", što je uslov propisan članom 13 Zakona i međunarodnim običajnim pravom, već protiv potkategorije civila – "protivnika".²⁰⁸ Tačijeva odbrana iznosi sledeće: (i) u potvrđenoj optužnici je pojam "civilni" ponekad upotrebljen (stav 16), a ponekad izostavljen (stav 17); (ii) "protivnici" su nasumično odabrana grupa civila; i (iii) teško je shvatiti kako se napad koji je delimično usmeren protiv saradnika snaga SRJ može nazvati napadom na civilno stanovništvo.²⁰⁹ Uz to, Tačijeva odbrana tvrdi da je jedan aspekt definicije "protivnika", konkretno, pominjanje "drugih nacionalnosti" u stavu 32(b) potvrđene optužnice nedopustivo neprecizan, jer se ne navodi koje se tačno nacionalnosti tu podrazumevaju.²¹⁰

---

²⁰⁵ Tačijev preliminararni podnesak, stavovi 49-57.

²⁰⁶ Tačijev preliminararni podnesak, stavovi 54-55.

²⁰⁷ Tačijev preliminararni podnesak, stav 55.

²⁰⁸ Tačijev preliminararni podnesak, stav 49.

²⁰⁹ Tačijev preliminararni podnesak, stavovi 50-51, 57.

²¹⁰ Tačijev preliminararni podnesak, stav 52.

131. Tužilaštvo u odgovoru navodi da: (i) kao što je navedeno u potvrđenoj optužnici i prihvaćeno u odluci o potvrđivanju optužnice, pojam “protivnici” podrazumeva lica koja su “radi[la] za vojsku ili policiju Srbije, odnosno Jugoslavije, ili [su imala] veze s njima”, za koja je sudija za prethodni postupak konstatovao da u vreme izvršenja krivičnih dela nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima, te da stoga spadaju u civilno stanovništvo;²¹¹ i (ii) prigovori odbrane o tome da li je sudija za prethodni postupak doneo adekvatne pravne i činjenične zaključke po pitanju civilnog stanovništva i statusa žrtava ne iznose se u preliminarnom podnesku kojim se prigovara na optužnicu, već se rešavaju na suđenju.²¹² Tužilaštvo dalje tvrdi da su “protivnici” u dovoljnoj meri definisani na osnovu pripadnosti grupi ili svojih veza i da je, i uz korišćenje pojmova “uključujući” i “druge nacionalnosti” u ovom kontekstu i dalje jasno o kojoj grupi je reč; štaviše, putem tih pojmova navedeni su primeri posebno relevantnih grupa lica koje obuhvata pojam “protivnici”.²¹³ Tužilaštvo takođe tvrdi da te pojmove treba tumačiti u svetlu drugih stavova potvrđene optužnice u kojima se dalje identifikuju lica i kategorije lica iz jasno definisane grupe “protivnika”, a da su svi ostali detalji po pitanju identiteta članova te grupe stvar dokazivanja na suđenju.²¹⁴

(b) Odluka

132. U pogledu opštih obeležja ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti, sudija za prethodni postupak primećuje da je u stavu 32 potvrđene optužnice data definicija “protivnika”, za koje se kaže da predstavljaju “civilno stanovništvo” koje je bilo meta sistematskog napada ili napada širih razmera,²¹⁵ kao i žrtve krivičnih dela za koja se optuženi terete.

---

²¹¹ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 34, gde se upućuje na odluku o potvrđivanju optužnice, stavovi 126, 448.

²¹² Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 34.

²¹³ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 35.

²¹⁴ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 35.

²¹⁵ Potvrđena optužnica, stav 16.

133. Prema iznetoj definiciji, "protivnici" uključuju lica koja su "sarađivala" ili "imala veze" sa snagama SRJ. U tom pogledu, stav sudije za prethodni postupak je da pitanje da li takva lica treba smatrati aktivnim učesnicima u sukobu predstavlja stvar dokazivanja koja se rešava na suđenju. Isto tako, o pravnoj definiciji "civilnog stanovništva" i tome da li "protivnici", shodno definiciji iz potvrđene optužnice, zadovoljavaju taj uslov treba odlučivati na suđenju. Stoga se prigovori Tačijeve odbrane u ovom pogledu odbijaju.

134. U pogledu korišćenja reči "uključujući" u drugom delu definicije "protivnika" (stav 32(b) potvrđene optužnice, na koji se poziva Tačijeva odbrana), sudija za prethodni postupak primećuje da posle te reči sledi nabranje, čiji je cilj da se dodatno precizira jedna definisana kategorija koja čini deo ciljane grupe, naime, lica za koja se znalo (ili se smatralo) da "nisu podržavala ciljeve ili metode OVK i kasnije Privremene vlade". Prema tome, reč "uključujući" ne samo što ne proširuje opseg potvrđene optužnice, već zajedno s nabranjem koje sledi dodatno precizira definiciju ciljane grupe.

135. Kad je reč o izrazu "druge nacionalnosti" u istog rečenici stave 32 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak smatra da je navod iz potvrđene optužnice da je ciljana grupa uključivala "lica koja su bila povezana sa DSK, kao i lica srpske, romske i *drugih nacionalnosti*" (kurziv dodat) dovoljno konkretan kad je reč o tome ko je pripadao toj grupi. Štaviše, podsećajući da se potvrđena optužnica mora sagledati kao celina,²¹⁶ definicija iz stava 32 potvrđene optužnice mora se tumačiti u kontekstu drugih stavova potvrđene optužnice, u kojima se iznose dodatne pojedinosti o žrtvama krivičnih dela za koja se optuženi terete²¹⁷

---

²¹⁶ V. gore, stav **Error! Reference source not found.**

²¹⁷ V. dole, stav **Error! Reference source not found.**

– uključujući njihovu nacionalnu pripadnost²¹⁸ – pa stoga i o pripadnicima ciljane grupe.

136. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak konstatuje da korišćenje reči “uključujući” i pominjanje “drugih nacionalnosti” u stavu 32 potvrđene optužnice ne predstavljaju nedostatak u iznetim opštim obeležjima zločina protiv čovečnosti.

3. Progon

(a) Izneta argumentacija

137. Krasnićijeva odbrana tvrdi da nisu iznete valjane optužbe o krivičnom delu progona, iz sledećih razloga: (i) u stavu 58(g) i (h) potvrđene optužnice nisu navedene žrtve ni datum krivičnih dela, a upotrebljen je i prilog otvorenog značenja “uključujući [...] navedena u tabelarnom prikazu A”, što je nedopustivo;²¹⁹ i (ii) u stavu 58(i) potvrđene optužnice upotrebljen je prilog otvorenog značenja “uključujući”, što dodatno komplikuje izraz “pokazuju da” i opis vremenskog perioda kao “pre, u toku i posle inkriminisanog perioda” u prethodnom stavu; pored toga, ne navode se nikakvi konkretni slučajevi proizvoljnih pretresa, iznuđivanja izjava ili zastrašivanja i nisu navedeni datum, mesto, žrtve, ni bilo koje druge pojedinosti o relevantnim radnjama, niti se navodi šta se tačno pripisuje konkretno g. Krasnićiju.²²⁰

138. Tužilaštvo odgovara da odbrana ima selektivan pristup kada čita optužbu za progon, tj. da uzima neke njene delove van konteksta, zanemarujući činjenicu

---

²¹⁸ Potvrđena optužnica, stavovi 71, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 110, 112, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 129, 130, 131, 133, 151, 152, 156, 170, tabelarni prikaz B. Sudija za prethodni postupak primećuje da su, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud, izvesne pojedinosti u vezi s žrtvama trenutno redigovane u odnosu na odbranu, ali da to redigovanje ne umanjuje konkretnost potvrđene optužnice, budući da će svi redigovani podaci u dogledno vreme biti dostupni odbrani.

²¹⁹ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 49.

²²⁰ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 50.

da su u drugim delovima potvrđene optužnice navedene konkretne radnje nezakonitog izricanja presuda, prisvajanja ličnih stvari i drugih restriktivnih i diskriminatornih mera.²²¹ Tužilaštvo tvrdi da su te pojedinosti navedene kako bi se razumela obeležja progona, za potrebe potvrđivanja optužnice, ali da ne treba smatrati da se njima sužava jasno iznet opseg kampanje progona.²²²

(b) Odluka

139. U pogledu optužbe za progon, sudija za prethodni postupak primećuje da se stavovi 57-58 potvrđene optužnice moraju tumačiti u kontekstu optužbi za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode, druge nehumane postupke/surovo postupanje, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke, navedene u stavovima 59-171 i tabelarnim prikazima A-C potvrđene optužnice.²²³

140. Što se tiče upotrebe reči "*illustrative /pokazuju da/*" u stavu 57 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak primećuje da su geografski i vremenski okviri u drugoj rečenici stava 57 potvrđene optužnice, koji prevazilaze obim optužbi u ovom predmetu, navedeni kako bi se optužba za progon stavila u odgovarajući kontekst, što je potom i detaljnije objašnjeno u stavu koji sledi. Isto važi za korišćenje reči "*including*" u prvoj rečenici stava 57 potvrđene optužnice. Međutim, ukoliko bi reči "*illustrative /pokazuju da/*" i "*including*" ostale u tekstu, to bi zaista omogućilo tužilaštvu da tokom suđenja predoči dokaze o dodatnim navodnim (vrstama) radnji progona. U datim okolnostima, ako bi se u drugoj rečenici stava 57 potvrđene optužnice reč "*illustrative /pokazuju da/*" zamenila rečju "*demonstrative*" a reč "*including*" iz prve rečenice stava 57 potvrđene optužnice izbrisala, bile bi uklonjene eventualne dvosmislenosti i bilo bi jasno da

---

²²¹ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 40.

²²² Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 40.

²²³ Potvrđena optužnica, stavovi 58-59, 94, 136, 171.

eventualni novi opisi dodatnih (vrsta) radnji krivičnog dela progona izlaze van okvira optužbi u ovom predmetu.

141. U pogledu korišćenja reči "*including /između ostalog/*" u uvodnoj rečenici stava 58 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak primećuje da se u tom stavu daje pregled navodnih radnji progona, opisanih u stavkama (a)-(i) tog stava. Radnje nabrojane posle reči "*including /između ostalog/*" predstavljaju konačan spisak radnji progona za koje se tereti. Međutim, ukoliko bi reč "*including /između ostalog/*" bila zadržana, time bi se zaista tužilaštvu omogućilo da na suđenju predoči dokaze o dodatnim vrstama radnji progona. S obzirom na te okolnosti, brisanjem reči "*including /između ostalog/*" iz uvodne rečenice stava 58 otklonila bi se eventualna dvosmislenost i bilo bi jasno da eventualni novi navodi o dodatnim vrstama radnji u osnovi progona izlaze van okvira optužbe za progon u ovom predmetu.

142. Sudija za prethodni postupak takođe smatra da isto važi za korišćenje reči "uključujući" u stavkama (g)-(i) stava 58 potvrđene optužnice. Da bi se izbegle dvosmislenosti u vezi s (vrstama) radnji progona, iz stavova 58(g) i (h) treba izbrisati reči „including those /uključujući i mesta/“, dok u stavu 58(i) reč „including“ /uključujući/“ treba zameniti rečju „comprising“.

143. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice i u njoj: (i) reč "*illustrative /pokazuju da/*" zameni rečju "*demonstrative*" u drugoj rečenici stava 57 potvrđene optužnice; (ii) izbriše reč "*including*" iz prve rečenice stava 57 potvrđene optužnice i iz uvodne rečenice stava 58; (iii) izbriše reči "uključujući i mesta" iz stava 58(g) i (h); i (iv) reč "uključujući" zameni rečju "comprising" u stavu 58(i) potvrđene optužnice.

144. U pogledu tvrdnje da u stavu 58(g)-(i) potvrđene optužnice nisu navedeni konkretni slučajevi ili dodatne pojedinosti o radnjama progona, sudija za

prethodni postupak napominje da se optuženi ne terete za radnje u osnovi progona opisane u stavkama (g)-(i), ali da se one moraju posmatrati u kontekstu stavova 59-171 potvrđene optužnice. Zahvaljujući takvom tumačenju stiču se adekvatne informacije o slučajevima nezakonitog izricanja presuda, prisvajanja ličnih stvari i donošenje i sprovođenja drugih restriktivnih i diskriminatornih mera, uključujući informacije o približnom datumu, mestu, žrtvama i ostalim pojedinostima dotičnih radnji.²²⁴ U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje da, kada se tumače u kontekstu potvrđene optužnice kao celine – uz gore navedene izuzetke vezane za reči “*including*” i “*illustrative /pokazuju da/*” – činjenice u osnovi optužbe za progon u stavu 58(g)-(i) potvrđene optužnice jesu dovoljno jasno i konkretno navedene.

145. U pogledu veze između optuženih i krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak upućuje na diskusiju u odeljku IV.F.6. dalje u tekstu.

4. Zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode, drugi nehumani postupci/surovo postupanje, ubistvo i mučenje

(a) Izneta argumentacija

146. Tačijeva odbrana tvrdi da u potvrđenoj optužnici nisu dovoljno konkretno iznete pravno relevantne činjenice o nekim od krivičnih dela za koja se optuženi terete.²²⁵ Konkretno, Tačijeva odbrana tvrdi da u potvrđenoj optužnici: (i) nije konkretno naveden identitet izvršilaca, već da se oni uopšteno opisuju kao “pripadnici OVK”; (ii) nije konkretno naveden identitet mnogih žrtava; (iii) nije jasno navedeno mesto izvršenja nekih od krivičnih dela; (iv) nije izneto dovoljno

---

²²⁴ V. na primer, potvrđena optužnica, stavovi 98, 99, 100, 126, and 128 (gde se iznose dalje pojedinosti o slučajevima prisvajanja ličnih stvari), 110 i 116 (gde se iznose dalje pojedinosti o slučajevima nezakonitog izricanja presuda).

²²⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stav 58.

pojedivosti o vezi između g. Tačija i krivičnih dela i o tome koju ulogu je imao u njima; i (v) nisu iznete izvesne druge pojedivosti o nekim od krivičnih dela i njihovim žrtvama.²²⁶ Krasnićijeva odbrana dodaje sledeće: (i) u potvrđenoj optužnici se u nizu slučajeva ne iznose određene pojedivosti o žrtvama dovođenim i odvođenim na neprecizirana mesta na kojima ih je OVK zatvarala;²²⁷ i (ii) u nizu slučajeva upotreba reči “*including* /uključujući/” je nedopustiva.²²⁸

147. Konkretno, kad je reč o mučenju, Tačijeva odbrana tvrdi da u potvrđenoj optužnici nije jasno navedeno sledeće: (i) koji su učesnici i instrumenti u UZP-u izvršili radnje koje predstavljaju mučenje, kada, gde i nad kim; (ii) koju je ulogu u tome imao g. Tači.²²⁹

148. U pogledu navoda o konkretnim krivičnim delima, tužilaštvo odgovara da su u potvrđenoj optužnici navedene pravno relevantne činjenice, naime, koliko je god bilo moguće, navedeni su mesto, vreme i približan broj žrtava, uključujući neophodne pojedivosti, kako bi se razumela obeležja krivičnih dela za koja se optuženi terete.²³⁰ Tužilaštvo tvrdi i da, po samoj svojoj prirodi i u skladu s navodima u ovom predmetu: (i) zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode i prisilni nestanci predstavljaju produžena krivična dela, što znači da najčešće nisu učinjena konkretnom radnjom u konkretno vreme i na konkretnom mestu, već da se mogu nastaviti – potencijalno tokom dužeg vremenskog perioda, radnjama činjenja i nečinjenja različitih lica na različitim mestima – dok god su ispunjena relevantna obeležja; i (ii) progon, drugi nehumani postupci/surovo postupanje i mučenje mogu da se sastoje od niza radnji ili da se temelje kumulativnom tumačenju radnji

---

²²⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stavovi 58-59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 60-63, 65-93, 97-133, 137-170.

²²⁷ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 60, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 76, 78, 79.

²²⁸ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje, između ostalog, na potvrđenu optužnicu, stavovi 59, 94-95, 136.

²²⁹ Tačijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stav 135.

²³⁰ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stavovi 36-37, 42.

činjenja i nečinjenja koje su izvršili različiti izvršiocima nad različitim licima, tokom dužeg vremenskog perioda i na različitim mestima.²³¹ Štaviše, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, uključujući prirodu i obim krivičnih dela i vidove odgovornosti po kojima se optuženi terete, u potvrđenoj optužnici nije potrebno navesti sve krivične radnje na kojima počiva svaka od optužbi.²³² Imajući to u vidu, primereno je koristiti pojmove kao što su “*about /približno/*”, “*including /uključujući/*”, “*included /među drugim/*” i “*illustrative /pokazuju da/*” kako bi se iznele dodatne pojedinosti u prilog iznetim pravno relevantnim činjenicama, između ostalog, u vezi sa određenim datumima, mestima, žrtvama, izvršiocima i sredstvima izvršenja, i ti pojmovi ne dovode do dvosmislenosti u optužbama.²³³ Tužilaštvo smatra da dodatne pojedinosti koje traži odbrana – uključujući tačan identitet žrtava i izvršilaca, tačan datum, konkretne vrste zlostavljanja, tačno mesto i odnos između optuženih i konkretne krivične radnje – predstavljaju stvar dokazivanja na suđenju.²³⁴

149. Tačijeva odbrana u replici tvrdi sledeće: (i) to što je krivično delo trajne prirode samo po sebi ne oslobađa tužilaštvo obaveze da navede sve pravno relevantne činjenice kojima raspolaže, kako bi optuženi mogli da pripreme odbranu;²³⁵ i (ii) suprotno tvrdnji tužilaštva, korišćenje pojmova otvorenog tipa, kao što su “*including /uključujući/*”, nedopustivo je, jer dovodi do dvosmislenosti.²³⁶ Seljimijeva i Krasnićijeva odbrana uz to tvrde da tužilaštvo i ne pokušava da dokaže da je korišćenje reči “*including /uključujući/*” apsolutno neophodno i smatra da ta reč omogućava tužilaštvu da na suđenju proširi svoju tezu.²³⁷

---

²³¹ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 38 i reference u njemu.

²³² Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 39 i reference u njemu.

²³³ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 39.

²³⁴ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 42 i reference u njemu.

²³⁵ Tačijeva replika, stav 14 i reference u njemu.

²³⁶ Tačijeva replika, stav 15.

²³⁷ Seljimijeva replika, stav 22; Krasnićijeva replika, stavovi 28-30.

(b) Odluka

(i) Zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode, drugi nehumani postupci/surovo postupanje i ubistvo

150. U pogledu optužbi za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode, druge nehumane postupke/surovo postupanje i ubistvo (u daljem tekstu zajedno: pet krivičnih dela), sudija za prethodni postupak najpre napominje sledeće: (i) optužbe za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode treba tumačiti uporedo s tabelarnim prikazom A;²³⁸ (ii) optužbe za druge nehumane postupke/surovo postupanje treba tumačiti uporedo s tabelarnim prikazom A i stavovima 60-93 potvrđene optužnice, vezanim za optužbe za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode;²³⁹ i (iii) optužbu za ubistvo treba tumačiti uporedo s tabelarnim prikazima A i B i optužbe za druge nehumane postupke/surovo postupanje i zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode.²⁴⁰

151. U pogledu identiteta fizičkih izvršilaca²⁴¹ ovih pet krivičnih dela, sudija za prethodni postupak primećuje da je u potvrđenoj optužnici u nizu slučajeva naveden identitet (nekih od) fizičkih izvršilaca.²⁴² Oni koji nisu navedeni po imenu, u potvrđenoj optužnici su identifikovani tako što je navedeno kojoj su grupi pripadali ili bili s njom bili povezani ("pripadnik/pripadnici OVK"/"vojnici OVK", odnosno, oni koji su bili povezani s OVK tokom inkriminisanog perioda),²⁴³

---

²³⁸ Potvrđena optužnica, stav 59.

²³⁹ Potvrđena optužnica, stav 94.

²⁴⁰ Potvrđena optužnica, stav 136.

²⁴¹ Pod terminom "fizički izvršioци" sudija za prethodni postupak podrazumeva lica koja su direktno učinila krivična dela za koja se optuženi terete po raznim vidovima odgovornosti, navedenim u potvrđenoj optužnici.

²⁴² Potvrđena optužnica, stavovi 60, 61, 62, 68, 75, 78, 79, 97, 98, 110, 112, 115, 116, 117, 143, 154, 155, 156, 161, 164.

²⁴³ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 61, 62, 65, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 137, 138, 140,

dok je u nekim slučajevima navedeno s kojom su operativnom zonom,²⁴⁴ konkretnom jedinicom²⁴⁵ ili starešinom imali veze.²⁴⁶ Što se tiče manjeg broja slučajeva u kojima, zbog korišćenja pasivnog glagolskog oblika u formulisanju optužbi, fizički izvršiocu u vezi s nekim konkretnim incidentima nisu izričito navedeni, sudija za prethodni postupak smatra da je, ako se ti stavovi čitaju u kontekstu, jasno da se za te izvršioce takođe navodi da su bili pripadnici OVK,²⁴⁷ a da je u jednom slučaju dodatno precizirano i kojoj su jedinici i operativnoj zoni pripadali.²⁴⁸ Pošto u slučaju krivičnih dela i vidova odgovornosti po kojima se optuženi terete nije neophodno precizirati identitet fizičkih izvršilaca,²⁴⁹ i s obzirom na prirodu i razmere krivičnih dela za koja se optuženi terete u ovom predmetu, sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno iznositi dodatne pojedinosti o identitetu fizičkih izvršilaca ovih pet krivičnih dela. Naprotiv, one su stvar dokazivanja na suđenju.

152. U pogledu identiteta žrtava ovih pet krivičnih dela, sudija za prethodni postupak primećuje da su neke od njih navedene po imenu ili je navedeno da su u srodstvu s osobama navedenim po imenu,²⁵⁰ dok je za druge naveden ili broj ili približni najmanji broj.²⁵¹ Pored toga, za žrtve zatvaranja/proizvoljnog lišavanja slobode i drugih nehumanih postupaka/surovog postupanja navode se konkretno

---

141, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170.

²⁴⁴ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 67, 68, 71, 72, 77, 80, 93.

²⁴⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 72, 77.

²⁴⁶ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 61, 67, 68, 77.

²⁴⁷ Potvrđena optužnica, stavovi 63, 69, 70, 72, 80, 81, 132, 133, 139, 142, 147, 156, 157, 163.

²⁴⁸ Potvrđena optužnica, stav 72.

²⁴⁹ V. gore, stavovi **Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found.**

²⁵⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 126, 127, 128, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, tabelarni prikaz B. Sudija za prethodni postupak primećuje da su, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud, u odnosu na odbranu redigovana izvesna imena i pojedinosti u vezi s žrtvama, ali da to redigovanje ne umanjuje konkretnost potvrđene optužnice, budući da će svi redigovani podaci u dogledno vreme biti dostupni odbrani.

²⁵¹ Potvrđena optužnica, stavovi 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 105, 107, 109, 119, 129, 132, 133, 151, 156, tabelarni prikaz A.

mesto i konkretan period tokom kojeg su bile zatvorene.²⁵² Uz to, za neke žrtve su navedene dodatne pojedinosti, kao što su: (i) etnička pripadnost;²⁵³ (ii) (pretpostavljeno) političko opredeljenje;²⁵⁴ (iii) činjenica da su dovođene i odvođene iz objekata gde su zatvarane ili da su bile zlostavljane na drugim mestima;²⁵⁵ i (iv) druge pojedinosti specifične za dato krivično delo.²⁵⁶ S obzirom na: (i) činjenicu da su, gde je to bilo moguće, navedene detaljne informacije o žrtvama ovih pet krivičnih dela; (ii) prirodu i razmere krivičnih dela, a posebno činjenicu da su, prema navodima, izvršena nad stotinama žrtava;²⁵⁷ i (iii) činjenicu da se optuženi ne terete da su lično fizički izvršili bilo koje od krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno navesti dodatne pojedinosti o identitetu žrtava ovih pet krivičnih dela. Naprotiv, one su stvar dokazivanja na suđenju.

153. U pogledu mesta izvršenja ovih pet krivičnih dela, sudija za prethodni postupak iznosi sledeće konstatacije. U vezi s optužbama za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode, sudija za prethodni postupak napominje da su, prema navodima, ta krivična dela izvršena na 42 mesta zatvaranja, koja je držala OVK i u kojima su bili angažovani pripadnici OVK, da je navedeno ime naselja (na primer, grada, sela ili njihovog dela) gde su se ta mesta nalazila, kao i opština ili oblast.²⁵⁸ U vezi s optužbama za druge nehumane postupke/surovo postupanje, sudija za prethodni postupak primećuje da su izvršeni ili na jednom od navedenih mesta zatvaranja o kojima je gore bilo reči ili na nekoj drugoj lokaciji

---

²⁵² Potvrđena optužnica, stavovi 60-93, 97-134, tabelarni prikaz A. V. takođe dole stav **Error! Reference source not found.**

²⁵³ Potvrđena optužnica, stavovi potvrđena optužnica, stavovi 71, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 110, 112, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 129, 130, 131, 133, 151, 152, 156, 170, tabelarni prikaz B.

²⁵⁴ Potvrđena optužnica, stavovi 99, 100, 101, 104, 105, 106, 114, 115.

²⁵⁵ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 60, 62, 63, 65, 67, 69, 70, 74, 76, 78, 79, 82, 84, 85, 91, 92, 105, 107, 113, 132, 152, 154.

²⁵⁶ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 71 i 156 (civil koji je došao s teritorije pod srpskom kontrolom), 73 i 107 ([BRISANO]), 93 i 170 (jedan stariji Srbin), 110 ([BRISANO]).

²⁵⁷ V. gore, stav **Error! Reference source not found.**

²⁵⁸ Potvrđena optužnica, stavovi 59-93, tabelarni prikaz A.

navedenoj na sličan način.²⁵⁹ Štaviše, u nizu slučajeva navedene su dodatne pojedinosti o mestu izvršenja krivičnog dela, između ostalog tako što je navedeno u kom su tačno objektu lica zatvarana.²⁶⁰ U slučajevima kad je navedeno da su krivična dela izvršena “u [...] ili okolini” nekog mesta,²⁶¹ sudija za prethodni postupak konstatuje da to ne dovodi do dvosmislenosti navoda, budući da je ponekad nemoguće odrediti tačne granice nekog naselja i da pitanje da li se može reći da je lokacija nekog mesta zatvaranja “u [...] ili okolini” nekog naselja treba rešavati tokom suđenja. U pogledu optužbe za ubistvo, sudija za prethodni postupak primećuje da se u potvrđenoj optužnici navode ili: (i) mesto radnji i postupaka koji predstavljaju ubistvo; ili (ii) mesto i/ili okolnosti u kojima su žrtve poslednji put viđene, a koji su opisani na sličan način – tako što su navedeni naselje i opština, odnosno oblast gde se to naselje nalazi.²⁶² Štaviše, u nekim slučajevima navedeno je i gde su pronađeni posmrtni ostaci žrtava.²⁶³ Imajući u vidu: (i) činjenicu da su, kad god je to bilo moguće, navedene detaljne informacije o mestu gde je izvršeno ovih pet krivičnih dela; (ii) prirodu i razmere krivičnih dela; i (iii) činjenicu da se optuženi ne terete da su lično fizički izvršili bilo koje od krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno navesti dodatne pojedinosti o mestu na kojem je izvršeno ovih pet krivičnih dela. Naprotiv, one su stvar dokazivanja na suđenju.

---

²⁵⁹ Potvrđena optužnica, stavovi 94-134.

²⁶⁰ Potvrđena optužnica, stavovi 60 (bivša policijska stanica), 61 (imanje koje je takođe služilo kao kasarna), 62 (ograđeno imanje), 63 (štab OVK, između ostalog, bivša škola i bivša zgrada opštinske uprave), 65 i 101 (bivša policijska stanica), 66 (podrum štaba OVK), 68 (objekat nedaleko od vojne policije i štaba zone), 69 (štab OVK), 71 (usred sela), 72 (objekat koji je koristila OVK i imanje koje su pripadnici gerilske jedinice BIA koristili kao skrovište i mesto za saslušavanje i zatvaranje), 73 i 107 ([BRISANO]), 74 ([BRISANO]), 78 (prostoriji u kasarni OVK), 79 (bivša fabrika metala), 80 (štab OVK), 81 (štab OVK), 84 i 122 ([BRISANO]), 85 i 123 (bivša zgrada MUP-a), 86 i 124 ([BRISANO]), 87 i 125 ([BRISANO]), 90 i 131 (štab OVK smešten u bivšoj školi i domu učenika), 91 i 132 (bivša policijska stanica), 92 i 133 (štab OVK smešten u [BRISANO]), 93 (baza OVK), 126 (kuća lica čije je ime navedeno), 127 ([BRISANO]), 128 ([BRISANO]).

²⁶¹ Potvrđena optužnica, stavovi 71, 82, 88, 129.

²⁶² Potvrđena optužnica, stavovi 136-170, tabelarni prikaz B.

²⁶³ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 137, 138, 144, 148, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 161, 162.

154. U pogledu navoda o trajanju zatvaranja/proizvoljnog lišavanja slobode, sudija za prethodni postupak najpre primećuje da su zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode trajna krivična dela koja nisu okončana dok god je neko lice lišeno fizičke slobode bez redovnog zakonskog postupka/pravnog osnova, odnosno bez poštovanja osnovnih proceduralnih garancija.²⁶⁴ Sudija za prethodni postupak takođe podseća da je u potvrđenoj optužnici za svako od mesta relevantnih za optužbe naveden približan datum kad su lica lišena slobode.²⁶⁵ Konkretno, prema navodima, zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode vršeno je, u zavisnosti od slučaja, tokom perioda u trajanju od dan-dva²⁶⁶ do nekoliko meseci.²⁶⁷ U datim okolnostima i imajući u vidu navedene razmere zatvaranja/proizvoljnog lišavanja slobode, sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno iznositi dodatne navode o tome koji su tačno zatvorenici koliko dugo, odnosno tokom kog perioda bili zatvoreni. Naprotiv, ta pitanja su stvar dokazivanja na suđenju.

155. U pogledu korišćenja izraza "približno" kad se govori o konkretnim datumima,²⁶⁸ sudija za prethodni postupak smatra da u svakom pojedinačnom slučaju²⁶⁹ jeste obezbeđena dovoljna konkretnost, budući da potvrđena optužnica sadrži i druge podatke o fizičkim izvršiocima, žrtvama i mestu gde su izvršena krivična dela za koja se optuženi terete, na način opisan gore u tekstu.

---

²⁶⁴ Odluka o potvrđivanju optužnice, stavovi 57-60, 93-96.

²⁶⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 60-93, tabelarni prikaz A.

²⁶⁶ Na primer, potvrđena optužnica, [BRISANO].

²⁶⁷ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 68, 75.

²⁶⁸ Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 60.

²⁶⁹ Potvrđena optužnica, stavovi 62, 64, 65, 69, 70, 73, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 97, 99, 101, 105, 106, 107, 110, 111, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 143, 144, 145, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 163, 164, 166, 168, 169. Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "about /približno/" u stavovima 64 i 111 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

156. Kad je reč o: (i) pitanju koje su konkretno žrtve bile predmet kojeg konkretnog vida zlostavljanja;²⁷⁰ i (ii) tvrdnji Tačijeve i Krasnićijeve odbrane da u izvesnom broju slučajeva u potvrđenoj optužnici nisu iznete izvesne pojedinosti o žrtvama koje su dovođene i odvođene iz nepreciziranih objekata u kojima ih je OVK držala zatvorene,²⁷¹ sudija za prethodni postupak podseća na to da je usled prirode i razmera krivičnih dela zatvaranja/proizvoljnog lišavanja slobode u ovom predmetu često nemoguće utvrditi identitet žrtava, kao i na činjenicu da se optuženi ne terete da su lično fizički izvršili bilo koje od krivičnih dela. U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje da nije neophodno navesti identitet žrtava ukoliko on nije poznat. Dovoljno je ako je odbrana upoznata s približnim brojem žrtva na svakom od mesta, kao i s vremenskim periodom i mestom izvršenja krivičnih dela i drugim pojedinostima, kao što su, na primer, etnička pripadnost žrtava,²⁷² odnosno njihovo (pretpostavljeno) političko opredeljenje²⁷³ ili druge pojedinosti o mestu izvršenja krivičnog dela.²⁷⁴ Isto tako, s obzirom na vidove odgovornosti po kojima se optuženi terete u ovom predmetu, dovoljno je da se za svako od mesta izvršenja krivičnih dela navede kojoj kategoriji ili grupi pripadaju izvršioci. Sudija za prethodni postupak dodaje da podaci o premeštanju žrtava s jednog na drugo mesto predstavljaju dodatne kontekstualne informacije koje se ne moraju navesti u potvrđenoj optužnici. Stoga sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno izneti dodatne pojedinosti u vezi sa sledećim: (i) koje su *konkretno* žrtve bile predmet kojeg *konkretnog* vida zlostavljanja; i (ii) dodatne pojedinosti o dovođenju i

---

²⁷⁰ Tačijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 102, 103, 107, 109, 116, 121, 123, 124, 125, 130, 131.

²⁷¹ Tačijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 60, 63, 67, 70, 74, 75, 76, 78, 79, 81, 82, 84, 85, 91; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 60.

²⁷² V. gore, fusnota **Error! Bookmark not defined..**

²⁷³ V. gore, fusnota **Error! Bookmark not defined..**

²⁷⁴ V. gore, fusnota **Error! Bookmark not defined..**

odvođenju žrtava iz objekata u kojima ih je OVK zatvarala. Naprotiv, ta pitanja su stvar dokazivanja na suđenju.

157. U vezi s tim da, osim konkretno navedenih vidova zlostavljanja, u potvrđenoj optužnici, treba izneti dodatne vidove zlostavljanja,²⁷⁵ sudija za prethodni postupak primećuje da su u svim stavovima potvrđene optužnice o kojima govori Tačijeva odbrana krivične radnje opisane na adekvatan i precizan način i da zatražene dodatne pojedinosti jesu stvar dokazivanja na suđenju.

158. U pogledu određenih drugih pojedinosti o kojima govori Tačijeva odbrana,²⁷⁶ sudija za prethodni postupak smatra da one ne predstavljaju činjenice na kojima počivaju optužbe i da ih stoga ne treba navesti u potvrđenoj optužnici. Naprotiv, one su stvar dokazivanja na suđenju.

159. U pogledu korišćenja reči "*including* /uključujući; između ostalog/" i "*include(s)* /obuhvata(ju)/" u navodima o ovih pet krivičnih dela, sudija za prethodni postupak iznosi sledeće konstatacije. Sudija za prethodni postupak primećuje sledeće: (i) korišćenje reči "*including* /uključujući/" u stavovima 59 (prva rečenica), 94 (prva rečenica), 95 (poslednja rečenica, prvi primer), odnosno "između ostalog", stav 136 (druga rečenica) potvrđene optužnice; i (ii) korišćenje reči "*include* /obuhvataju/" u poslednjoj rečenici stava 136 potvrđene optužnice zaista omogućavaju tužilaštvu da na suđenju predoči dokaze o sledećem: (i) dodatnim mestima zatvaranja u kojima su vladali nehumani uslovi i gde je vršeno fizičko i psihičko zlostavljanje; i (ii) dodatnim incidentima ubistva.

160. U datim okolnostima, da bi se otklonila eventualna dvosmislenost i da bi bilo jasno da su optužbe u ovom predmetu ograničene na slučajeve

---

²⁷⁵ Tačijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 126, 127, 128, 157.

²⁷⁶ Tačijev preliminarni podnesak, stav 59, gde se upućuje na potvrđenu optužnicu, stavovi 144 (ko su zatvorenici koji, prema navodima, nisu ubijeni), 151 (ko je zatvorenik koji je izbegao ubijanje), 154 ([BRISANO]).

zatvaranja/proizvoljnog lišavanja slobode, nehumanih postupaka/surovog postupanja koji su izričito navedeni u potvrđenoj optužnici, uključujući tabelarne prikaze A i B, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice i u njoj (i) izbriše reči "*including those*" na sledećim mestima: „uključujući" u stavu 59 (prva rečenica), "uključujući one" u stavu 94 (prva rečenica), "uključujući objekte" u stavu 95 (poslednja rečenica) i "uključujući mesta" u stavu 136 (druga rečenica) potvrđene optužnice; i (ii) reč "*include /obuhvataju/*" zameni rečju "*comprise /su/*" u poslednjoj rečenici stava 136 potvrđene optužnice.

161. U pogledu korišćenja reči "*including /između ostalog/*" u prvoj rečenici i reči "*includes /obuhvata/*" u drugoj rečenici stava 136 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak primećuje da je u prve četiri rečenice dat iscrpan pregled vrsta okolnosti u kojima su učesnici i instrumenti u UZP-u izvršili ubijanje, što je detaljnije opisano u stavovima 137-170 potvrđene optužnice. Radi se o sledeće tri vrste okolnosti: (i) po izvršenom hapšenju i kidnapovanju; (ii) na mestima zatvaranja i u vezi s njima; i (iii) prilikom povlačenja OVK s područja na kojima se očekivao napad snaga SRJ. Stoga korišćenjem reči "*including /između ostalog/*" i "*includes /obuhvata/*" u navedenim slučajevima nije stvorena nedopustiva mogućnost da tužilaštvo tokom suđenja dodatno proširi činjenični opis svoje teze. Po mišljenju sudije za prethodni postupak, ako se reč "*include /obuhvata/*" zameni rečju "*comprise /su/*" u poslednjoj rečenici stava 136 potvrđene optužnice, biće jasno da je optužba za ubistvo u ovom predmetu ograničena na incidente navedene u tabelarnom prikazu B, dodatno opisane u stavovima 137-170 potvrđene optužnice.

162. Što se korišćenja reči "*including*" na sledećim mestima: "uključujući" u stavu 62 (poslednja rečenica), "između ostalog; uključujući" 63 (prva, odnosno poslednja rečenica), "između ostalog" 65 (prva rečenica), "uključujući" 67 (četvrta

rečenica), "između ostalog" 72 (poslednja rečenica), "među kojima" 73 (prva rečenica), "između ostalog" 74 (prva rečenica), "među kojima" 75 (poslednja rečenica), "uključujući" 77 (peta rečenica), "uključujući" 78 (prva i poslednja rečenica), "uključujući" 79 (prva i poslednja rečenica), "uključujući" 84 (poslednja rečenica), "uključujući" 85 (poslednja rečenica), "uključujući" 91 (prva i druga rečenica), „što je uključivalo; uključujući; između ostalog; a takođe“ 95 (prva i druga rečenica; poslednja rečenica, drugi primer), "uključujući; od kojih su neki" 97 (druga i četvrta rečenica), "uključujući" 98 (treća rečenica), "na primer; između ostalog" 102 (prva i treća rečenica), "od kojih su neki; uključujući" 112 (četvrta i poslednja rečenica),²⁷⁷ "među kojima je bio" 114 (poslednja rečenica),²⁷⁸ "uključujući" 115 (prva i treća rečenica), "uključujući; od kojih su neki" 116 (treća i sedma rečenica), "uključujući" 118 (prva rečenica),²⁷⁹ "uključujući; od kojih su neki" 120 (prva i četvrta rečenica), "od kojih su neki bili" 121 (peta rečenica), "od kojih su neki bili" 123 (peta rečenica),²⁸⁰ "između ostalog" 125 (prva rečenica), "uključujući" 147 (šesta rečenica),²⁸¹ "između ostalog" 152 (četvrta rečenica), i "među kojima je bio" 164 (druga rečenica) potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak konstatuje da se u svakom od tih slučajeva posle reči "*including*" dodatno preciziraju relevantni incidenti, na primer, navodi se identitet

---

²⁷⁷ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including* /od kojih su neki/" u četvrtoj rečenici stava 112 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

²⁷⁸ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including* /među kojima je bio/" u poslednjoj rečenici stava 114 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

²⁷⁹ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including* /uključujući/" u prvoj rečenici stava 118 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

²⁸⁰ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including* /od kojih su neki bili/" u petoj rečenici stava 123 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

²⁸¹ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč "*including* /uključujući/" u šestoj rečenici stava 147 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

nekim od fizičkih izvršilaca,²⁸² dodatne pojedinosti o nekim od žrtava²⁸³ ili tačno mesto gde su žrtve zatvarane.²⁸⁴ Tako precizni navodi ne stvaraju nedopustivu mogućnost da tužilaštvo tokom suđenja proširi činjenične navode svoje teze. U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje da korišćenje reči “*including*” u navedenim slučajevima ne predstavlja grešku u navodima o ovih pet krivičnih dela.

163. Sudija za prethodni postupak konstatuje da isto važi i za korišćenje reči “*included*” na sledećim mestima: „među [...] je bilo” u stavu 98 (poslednja rečenica), 99 (poslednja rečenica), 100 (poslednja rečenica), 101 (poslednja rečenica), 102 (treća rečenica), 103 (poslednja rečenica), 104 (poslednja rečenica), 106 (poslednja rečenica),²⁸⁵ 112 (sedma rečenica), 115 (poslednja rečenica), 117 (druga rečenica), 122 (poslednja rečenica), 123 (poslednja rečenica),²⁸⁶ i “su bila” 152 (druga i treća rečenica) potvrđene optužnice, gde su, u svakom od tih slučajeva posle reči “među [...] je bilo; su bila” dodatno precizirane žrtve krivičnih dela za koja se optuženi terete. U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje da korišćenje reči “*included* /među [...] je bilo; su bila/” ne predstavlja grešku u navodima o ovih pet krivičnih dela.

164. U pogledu veze između optuženih i krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak upućuje na diskusiju u odeljku IV.F.6.

---

²⁸² Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 79, 97, 164.

²⁸³ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 84, 97, 102.

²⁸⁴ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 63, 72, 74.

²⁸⁵ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč “*included* /među [...] je bilo/” u poslednjoj rečenici stava 106 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

²⁸⁶ Sudija za prethodni postupak primećuje da je reč “*included* /među [...] je bilo/” u poslednjoj rečenici stava 123 potvrđene optužnice trenutno redigovana u odnosu na odbranu, shodno zaštitnim merama koje je odredio sud. Redigovanje će biti ukinuto u dogledno vreme.

(ii) Mučenje

165. U pogledu optužbe za mučenje, sudija za prethodni postupak najpre napominje da se stav 135 potvrđene optužnice mora tumačiti uporedo s tabelarnim prikazom A i optužbama za zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode i nehumane postupke/surovo postupanje, izložene u stavovima 59-134.²⁸⁷ U tom kontekstu i uzimajući u obzir konstatacije iznete na drugim mestima u ovoj odluci, sudija za prethodni postupak konstatuje da, ako se tako tumače, navodi o fizičkim izvršiocima radnji činjenja i nečinjenja koje predstavljaju mučenje,²⁸⁸ kao i žrtve,²⁸⁹ približno vreme²⁹⁰ i mesto²⁹¹ izvršenja tih radnji jesu dovoljno konkretni.

166. U pogledu korišćenja reči “*including* /uključujući/” u prvoj rečenici stava 135 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak smatra da tekst koji sledi dodatno precizira definisanu kategoriju, a to je po kojim su osnovima žrtve diskriminisane, što znači da se time ne otvara nedopustiva mogućnost da tužilaštvo tokom suđenja proširi činjenične navode svoje teze.

167. U pogledu veze između optuženih i krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak upućuje na diskusiju u odeljku IV.F.6.

5. Prisilni nestanci

(a) Izneta argumentacija

168. Krasnićijeva odbrana tvrdi da iz odluke o potvrđivanju optužnice sledi da je jedno od obaveznih obeležja krivičnog dela prisilnih nestanaka postojanje veze između lišavanja slobode i uskraćivanja informacija koje je potom usledilo, a da u

---

²⁸⁷ Potvrđena optužnica, stav 135.

²⁸⁸ V. gore, stav **Error! Reference source not found..**

²⁸⁹ V. gore, stav **Error! Reference source not found..**

²⁹⁰ V. gore, stavovi **Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found..**

²⁹¹ V. gore, stav **Error! Reference source not found..**

potvrđenoj optužnici to objektivno obeležje nije navedeno.²⁹² Uz to, Tačijeva i Krasnićijeva odbrana tvrde da je izraz “*include* /što uključuje/”, koji je upotrebljen kako bi se naveli samo neki, ali ne svi slučajevi prisilnih nestanaka, nedopustivo neodređen.²⁹³ Naposljetku, Tačijeva odbrana tvrdi da nije jasno kakva je uloga g. Tačijeva u tim nestancima.²⁹⁴

169. Tužilaštvo u odgovoru navodi da je, suprotno argumentima odbrane, **u dovoljnoj meri obrazloženo da su obeležja *mens rea* ostvarena**, uključujući činjenice na osnovu kojih se o njoj može izvesti zaključak.²⁹⁵

(b) Odluka

170. Sudija za prethodni postupak najpre primećuje da se stav 171 potvrđene optužnice mora tumačiti uporedo s tabelarnim prikazima A i C i određenim stavovima koji se odnose na optužbu za ubistvo.²⁹⁶ Konkretno, stav 171 potvrđene optužnice upućuje na stavove 137, 139, 142, 147, 149, 150, 152, 157 i 163, koji se odnose na optužbu za ubistvo, koji se, pak moraju tumačiti uporedo s tabelarnim prikazima A i B i optužbama za druge nehumane postupke/surovo postupanje i zatvaranje/proizvoljno lišavanje slobode.²⁹⁷

171. U pogledu korišćenja reči “*including* /uključujući/” i “*include* /neki od/” u prvoj, odnosno poslednjoj rečenici stava 171 potvrđene optužnice, sudija za prethodni postupak primećuje da se time tužilaštvu zaista omogućava da tokom suđenja, osim onih koji su izričito navedeni, predoči i dokaze o dodatnim slučajevima prisilnih nestanaka. U datim okolnostima, da bi se otklonila

---

²⁹² Krasnićijev preliminarni podnesak, stavovi 52-55.

²⁹³ Tačijev preliminarni podnesak, stav 60; Krasnićijev preliminarni podnesak, stav 56.

²⁹⁴ Tačijev preliminarni podnesak, stav 60.

²⁹⁵ Objedinjeni odgovor tužilaštva, stav 41, gde se upućuje na, *inter alia*, potvrđena optužnica, stavovi 56, 137, 139, 142, 147, 149-150, 152, 157, 163, 171.

²⁹⁶ Potvrđena optužnica, stav 171.

²⁹⁷ V. gore, stav **Error! Reference source not found.**

eventualna dvosmislenost i da bi bilo jasno da su optužbe za prisilne nestanke u ovom predmetu ograničene na izričito navedene slučajeve, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice i u njoj: (i) izbriše reči “including /uključujući/” (pre reči “in areas /na područjima/”) i “including those” (posle reči “detention sites /mestima zatvaranja/”) u prvoj rečenici stava 171 potvrđene optužnice; i (ii) reč “include /neki od/” zameni rečju “comprise” u poslednjoj rečenici stave 171 potvrđene optužnice.

172. U pogledu tražene *mens rea* krivičnog dela prisilnih nestanaka, konkretno, uslova da je učinilac bio svestan odbijanja da se u vreme lišavanja slobode ili posle toga pruže informacije o sudbini ili mestu gde se žrtva nalazi,²⁹⁸ sudija za prethodni postupak primećuje da, kao i u slučaju drugih krivičnih dela za koja se optuženi terete,²⁹⁹ samo stanje svesti nije i ne mora da bude izričito navedeno, ali da su u potvrđenoj optužnici izložene činjenice na osnovu kojih se može izvesti zaključak o tom stanju svesti.³⁰⁰ Pitanje da li su te činjenice dovoljne da bi se izveo zaključak o postojanju traženog stanja svesti treba rešavati tokom suđenja.

173. U pogledu veze između optuženih i krivičnih dela za koja se terete, sudija za prethodni postupak upućuje na diskusiju u odeljku IV.F.6.

---

²⁹⁸ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 77.

²⁹⁹ Sudija za prethodni postupak primećuje da, na primer, u vezi s zatvaranjem/proizvoljnim lišavanjem slobode, nije izričito navedeno da su učinioci imali nameru da žrtve fizički liše slobode ili da su tako postupali iako su imali osnova da znaju da će njihovo činjenje ili nečinjenje verovatno dovesti do proizvoljnog lišavanja lica fizičke slobode (Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 61), ali to se može izvesti iz relevantnih činjenica navedenih u stavovima 59-93 potvrđene optužnice.

³⁰⁰ Na primer, potvrđena optužnica, stavovi 38 (gde se kaže da se o krivičnim delima uveliko izveštavalo i znalo, što je imalo za posledicu mnogobrojne intervencije članova porodice, međunarodnih aktera i organizacija i drugih lica koja su pokušavala da pronađu žrtve, odnosno izdejtstvuju njihovo puštanje na slobodu), 96 i 171 (gde se kaže da su neki od slučajeva prisilnih nestanaka izvršeni na mestima zatvaranja, ili u vezi sa mestima zatvaranja, i da je uskraćivanje informacija o zatvorenima bilo česta pojava).

6. Veza između optuženih i krivičnih dela za koja se terete

174. U pogledu veze između optuženih i krivičnih dela i uloge koju su u njima imali, sudija za prethodni postupak podseća da, prema navodima, optuženi snose krivičnu odgovornost: (i) kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu, odnosno kao pomagači;³⁰¹ i/ili (ii) kao pretpostavljeni, za krivična dela koja su izvršili njihovi potčinjeni.³⁰² Direktna uloga u činjenju krivičnih dela nije element nijednog od navedenih vidova odgovornosti. U stvari, veza između optuženih i krivičnih dela za koja se terete utvrđuje se na osnovu: (i) njihovog doprinosa zajedničkom cilju koji predstavlja ili uključuje činjenje krivičnog dela predviđenog Zakonom (UZP);³⁰³ (ii) njihove pomoći, podsticaja ili moralne podrške činjenju krivičnog dela, koji su značajno uticali na izvršenje tog krivičnog dela (pomaganje);³⁰⁴ i/ili (iii) toga što nisu preduzeli potrebne i razumne mere da spreče krivična dela svojih *de jure* ili *de facto* potčinjenih ili kazne takve učinioce (odgovornost nadređenih).³⁰⁵

175. U datim okolnostima, sudija za prethodni postupak konstatuje da u potvrđenoj optužnici nije potrebno navesti dodatne pojedinosti o vezi između optuženih i krivičnih dela za koja se terete i o ulozi koju su imali u njima.

G. ZAKLJUČAK

176. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak smatra da potvrđenu optužnicu treba izmeniti, onako kako je opisano u stavovima **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error!**

---

³⁰¹ Potvrđena optužnica, stavovi 32-52, 172-173.

³⁰² Potvrđena optužnica, stavovi 53-55, 172-173.

³⁰³ Odluka o potvrđivanju optužnice, stavovi 106-110.

³⁰⁴ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 116.

³⁰⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 118-121.

Reference source not found. i Error! Reference source not found., kako bi bila u dovoljnoj meri konkretna i jasna i kako bi se sprečila mogućnost da tužilaštvo tokom suđenja proširi svoju tezu. Uz to, kao što je navedeno u stavovima **Error! Reference source not found. i Error! Reference source not found.**, u svim slučajevima gde se više optuženih istovremeno terete za različite vrste postupaka, odnosno po različitim vidovima odgovornosti, a oni se zapravo ne odnose na sve njih, tužilaštvo treba da precizira za koje se postupke, odnosno po kojim se vidovima odgovornosti tereti koji optuženi. Shodno tome, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da do petka, 3. septembra, 2021, dostavi ispravljenu verziju potvrđene optužnice, u skladu sa uputstvima iz stavova **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found. i Error! Reference source not found.** ove odluke.

177. Pored toga, s obzirom na: (i) strukturu potvrđene optužnice; (ii) činjenicu da su, u meri u kojoj je to bilo moguće, izložene konkretne i detaljne informacije; (iii) prirodu i okolnosti predmeta i razmere krivičnih dela za koja se optuženi terete; i (iv) činjenicu da se optuženi ne terete da su lično fizički izvršili bilo koje od krivičnih dela, sudija za prethodni postupak konstatuje da će u potvrđenoj optužnici, kad se izvrše navedene izmene, biti dovoljno jasno i konkretno iznete činjenice na kojima počivaju optužbe, kao i krivična dela i vidovi odgovornosti po kojima se optuženi terete. Ostali prigovori odbrane na potvrđenu optužnicu se odbijaju.

H. PRODUŽENJE ROKA ZA TRAŽENJE ODOBRENJA ZA ULAGANJE ŽALBE

178. Sudija za prethodni postupak podseća da, shodno pravilu 77(1) Pravilnika, kada želi da uloži žalbu na odluku na koju nema izričito pravo, strana u postupku traži odobrenje za ulaganje žalbe od panela koji je doneo osporavanu odluku u

roku od sedam (7) dana od njenog donošenja. Budući da uskoro počinje letnja sudska pauza,³⁰⁶ sudija za prethodni postupak smatra da je primereno da, shodno pravilu 9(5)(a) Pravilnika, izmeni rok za traženje odobrenja za ulaganje žalbe na ovu odluku. Takve zahteve stoga treba podneti do petka 27. avgusta 2021. Eventualne odgovore i replike treba podneti u skladu s rokovima propisanim u pravilu 76 Pravilnika.

V. DISPOZITIV

179. S obzirom na gore navedene razloge, sudija za prethodni postupak:

- a. **ODOBRAVA, DELIMIČNO, Tačijev preliminarni podnesak;**
- b. **ODOBRAVA, DELIMIČNO, Seljimijev preliminarni podnesak;**
- c. **ODOBRAVA, DELIMIČNO, Krasnićijev preliminarni podnesak;**
- d. **NALAŽE** tužilaštvu da do **petka, 3. septembra 2021**, podnese ispravljenu verziju potvrđene optužnice, u skladu sa uputstvima iz stavova **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found. i Error! Reference source not found.** ove odluke;
i
- e. **ODBIJA** Tačijev preliminarni podnesak, Seljimijev preliminarni podnesak i Krasnićijev preliminarni podnesak u ostalim aspektima;
- f. **ODBIJA** Veseljijev preliminarni podnesak u celosti; i

---

³⁰⁶ Letnja sudska pauza traje od ponedjeljka, 26. jula 2021, do petka, 13. avgusta 2021, v. KSCPR-2020, predsjednik, *Sudske pauze tokom 2021. godine*, 10. novembar 2020, javno.

- g. **MENJA** rok za podnošenje zahteva za odobrenje za ulaganje žalbi na ovu odluku i **NALAŽE** da se takvi zahtevi podnesu najkasnije u **petak, 27. avgusta 2021.**

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

U četvrtak, 22. jula 2021.
Hag, Holandija